

СЛУЖ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА

1970
Sluzbeni vespnik
Makedonije

2

Skopje
1970

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскохрватски, словенечки и македонски јазик. — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Службата на општественото книговодство за претплата, посебни изданија и огласи 608-3-291-2

Четвр

БРОЈ 14

ГОД. XXVI

— Српската за 1970 година изнесува 130 динари — Редакција: Улица Јована Ристиќа бр 1, Пошт. Фак. 226. — Телефони: централа 50-931, 50-932 50-933 и 50-934; Служба за претплата 51-732; Продавна служба 51-671

151.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА ОДОБРУВАЊЕ КРЕДИТИ ЗА ВЛОЖУВАЊА ВО ОСНОВНИТЕ СРЕДСТВА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ШТО ПРЕТРПЕЛЕ ШТЕТА ПОРАДИ ЗЕМЈОТРЕСОТ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Се прогласува Законот за измена на Законот за одобрување кредити за вложувања во основните средства на работните организации што претрпеле штета поради земјотресот во Социјалистичка Република Босна и Херцеговина, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 26 март 1970 година и на седницата на Стопанскиот собор од 27 март 1970 година.

ПР бр. 880

28 март 1970 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Потпретседател

на Сојузната скупштина,

Маријан Брецељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА ОДОБРУВАЊЕ КРЕДИТИ ЗА ВЛОЖУВАЊА ВО ОСНОВНИТЕ СРЕДСТВА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ШТО ПРЕТРПЕЛЕ ШТЕТА ПОРАДИ ЗЕМЈОТРЕСОТ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Член 1

Во Законот за одобрување кредити за вложувања во основните средства на работните организации што претрпеле штета поради земјотресот во Социјалистичка Република Босна и Херцеговина („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/69), во членот 5 зборовите: „до 10,000.000 динари“ се заменуваат со зборовите: „до 40,000.000 динари“.

Член 2

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

152.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ИСКРИСТУВАЊЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Се прогласува Законот за измена и дополние на Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 26 март 1970 година и на седницата на Стопанскиот собор од 27 март 1970 година.

ПР бр. 881

28 март 1970 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Потпретседател
на Сојузната скупштина,
Маријан Брецељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ИСКРИСТУВАЊЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

Во Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/65 и 12/67), во членот 40 ст. 4 до 7 се бришат.

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи: —

„Ако во случаите од ставот 3 на овој член нема можност зграда или друг објект да се даде на име надоместок за станбена зграда или економска зграда односно друг објект неопходен за земјоделската дејност на сопственикот на селскостопанското земјиште, надоместокот го определува органот односно судот определен со овој закон, според мерилата за определување на надоместокот според прописите за експропријацијата.“

Член 2

Надоместоците за згради и други објекти присоединети со арондација што до денот на влегувањето во сила на овој закон не се правосилно утврдени, ќе се утврдат според одредбите на овој закон.

Одредбата на ставот 1 од овој член се применува и во случај ако правосилната одлука за надоместок биде поништена односно укината и по вложено вонредно правно средство.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

153.

Врз основа на членот 175 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Уставниот амандман IX точка 1 став 2, во врска со членот 29 став 2 од Законот за Сојузниот совет за координација на научните дејности и за Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности, Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 26 март 1970 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 26 март 1970 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ЗАВРШНАТА СМЕТКА НА СОЈУЗНИОТ ФОНД ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА НАУЧНИТЕ ДЕЈНОСТИ

Се потврдува завршната сметка на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности за 1968 година, што ја усвои Управниот одбор на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности на седницата од 5 март 1970 година.

Сојузна скупштина

АС бр. 184
27 март 1970 година
Белград

Потпретседател
на Сојузната скупштина,
Маријан Брецељ, с. р.

Претседател на Соборот на народите,
д-р **Августин Лах, с. р.**

Потпретседател на
Соборот на народите,
Стојан Бјелајац, с. р.

154.

Врз основа на членот 175 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Уставниот амандман IX точка 1 став 2, во врска со членот 15 став 5 од Законот за Сојузниот совет за координација на научните дејности и за Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности, Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 26 март 1970 година и на седницата на Просветно-културниот собор од 26 март 1970 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН НА СОЈУЗНИОТ ФОНД ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА НАУЧНИТЕ ДЕЈНОСТИ ЗА 1970 ГОДИНА

Се потврдува финансискиот план на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности за 1970 година, што го усвои Управниот одбор на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности на седницата од 5 март 1970 година со вкупни средства од динари 320,238.489,12.

Сојузна скупштина

АС бр. 185
27 март 1970 година
Белград

Потпретседател
на Сојузната скупштина,
Маријан Брецељ, с. р.

Претседател на Соборот на народите,
д-р **Августин Лах, с. р.**

Потпретседател на
Соборот на народите,
Стојан Бјелајац, с. р.

155.

Врз основа на членот 138 од Законот за банките и кредитните работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65, 29/65, 4/66, 26/66, 1/67, 17/67, 54/67, 26/68, 50/68, 13/69, 42/69 и 55/69) и членот 37 од Законот за организацијата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/65, 50/68 и 51/63), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА НАЈНИСКАТА КАМАТНА СТОПА ПО КОЈА ПОШТЕНСКАТА ШТЕДИЛНИЦА ПЛАЌА КАМАТА НА ШТЕДНИТЕ ВЛОГОВИ ПО ВИДУВАЊЕ И ЗА ВИСОЧИНАТА НА КАМАТНАТА СТОПА НА СРЕДСТВАТА НА ШТЕДНИТЕ ВЛОГОВИ ШТО ПОШТЕНСКАТА ШТЕДИЛНИЦА ГИ ДРЖИ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА

1. Поштенската штедилница плаќа камата на штедните влогови по видување по каматна стопа која не може да биде пониска од 6% годишно.

2. Народната банка на Југославија плаќа на штедните влогови што Поштенската штедилница ги држи кај Народната банка на Југославија, по стопа која е за 1 повисока од каматната стопа по која Поштенската штедилница плаќа камата на штедните влогови.

Каматната стопа по која Народната банка на Југославија ги плаќа камата на Поштенската штедилница во смисла на ставот 1 од оваа точка не може да биде повисока од 7% годишно.

3. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Решението за височината на интересната норма на средствата од штедните влогови што Поштенската штедилница ги држи кај Народната банка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/61).

4. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 56
25 март 1970 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Митја Рибичич, с. р.

156.

Врз основа на членот 37 став 2, во врска со членот 54 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 28/66 и 54/67), во врска со членот 20 од Законот за девизното работење („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/66, 54/67, 55/68, 13/69, 20/69, 50/69 и 55/69) и точката 1 од Одлуката за постапката за утврдување и распределба на стокните контингенти односно девизните контингенти за увоз на стоки во 1970 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 41/69), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ И РАСПРЕДЕЛБА НА СТОКОВНИТЕ И ДЕВИЗНИТЕ КОНТИНГЕНТИ ЗА УВОЗ НА СТОКИ ВО 1970 ГОДИНА

1. Во Одлуката за утврдување и распределба на стокните и девизните контингенти за увоз на

стоки во 1970 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/70) во точката 2 по редниот број 32 се додава нов реден број 33, кој гласи:

„33	Месо говедско:	10.000 тона
011-10-11	— свежо и ладено	02.01/16, в, г
011-10-12	— замрзнато	02.01/16, в, г“.

2. Во точката 5 став 2 по зборот: „маст“ се додаваат запирка и зборовите: „говедско месо“.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр 58
25 март 1970 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Митја Рибичиќ, с. р.

157.

Врз основа на членот 54 од Основниот закон за службата за безбедност на пловидбата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/64 и 47/65), сојузниот секретар за стопанство пропишува

П РА В И Л Н И К ЗА ПЛОВИДБАТА ПО ВНАТРЕШНИТЕ ПЛОВНИ ПАТИШТА

Глава I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Значење на одделни изрази

Член 1

Одделни изрази употребени во овој правилник ги имаат следните значења:

1) пловило е секое пловно средство на внатрешна пловидба, вклучувајќи и мало пловило и скеле, како и секоја пловечка направа и поморски брод;

2) пловило со сопствен погон е пловно средство на внатрешна пловидба кое се задвижува со сопствени механички погонски средства;

3) теглен состав е група составена од едно или повеќе пловила, пловечки постројки, сплавови или други пловни објекти, теглена од едно или од повеќе пловила со сопствен погон;

4) потискуван состав е група составена од повеќе пловила, од кои најмалку едно пловило е поставено пред пловило со сопствен погон кое го задвижува составот и кое се нарекува „туркач“;

5) бочен состав е група составена од пловила, пловечки постројки, сплавови или други пловни објекти, врзани бок за бок, која содржи најмалку едно пловило со сопствен погон кое го задвижува составот;

6) пловечка направа е пловен објект опремен со механички уреди, наменет за вршење посебни работи на пловен пат или во пристаниште (багери, елеватори, дигалки итн.);

7) пловечка постројка е пловечка инсталација која по намена не е предвидена за преместување од едно место на друго ниту за вршење посебни работи на пловниот пат, како што се: бања, док, пристан, хангар за чамци и слично;

8) скеле е пловило што врши служба на превезување преку пловен пат;

9) мало пловило е пловило чија должина и широчина на трупот се помали од 15 m односно поголеми од 3 m, или чиј најголем депласман е помал од 15 тони, изземајќи го скелето и оние мали пловила што се теглат, се потискуваат или се превлекуваат приврзани бок за бок од пловила што не спаѓаат во мали пловила;

10) сплав е куп парчиња дрва наменет за превоз по воден пат;

1) пловилото или сплавот „стои“ кога е непосредно или посредно укотвено односно врзано за брег;

12) пловилото или сплавот „плови“ или „се движи“ кога не е непосредно или посредно укотвено односно врзано за брег и кога не е насукано;

13) „нок“ означува временски период помеѓу заодот и излезот на сонцето;

14) „ден“ означува временски период помеѓу излезот и заодот на сонцето;

15) „бело светло“, „црвено светло“, „зелено светло“, „жолто светло“ и „сино светло“ — означуваат светла чии бои се определени со нивната хроматска позиција;

16) „силно светло“, „јасно светло“ и „обично светло“ — означуваат светла чии јачини се доволни да ги обезбедат приближно следните досези:

а) бело силно светло	— — —	5,9 до 6,5 km
б) бело јасно светло	— — —	3,9 до 5,3 km
црвено и зелено јасно светло	— — —	2,9 до 4,6 km
жолто јасно светло	— — —	2,9 до 4,6 km
ц) бело обично светло	— — —	2,3 до 3,0 km
црвено и зелено обично светло	— — —	1,7 до 3,2 km
жолто обично светло	— — —	1,6 до 2,5 km
сино обично светло	— — —	1,0 до 2,3 km

17) „трепкаво светло“ означува светло од непроменлив ритам, кое има 40 до 60 светлосни блескоти во минута;

18) „краток звук“ означува звук чие траење изнесува околу една секунда, „долг звук“ означува звук чие траење изнесува околу четири секунди, со тоа што растојанието помеѓу два последователни звука изнесува околу една секунда;

19) „низа мошне кратки звуци“ означува низа од најмалку шест звуци чие траење изнесува околу една четвртина секунда во растојание од околу една четвртина секунда.

Ако пловилото е опремено со помошен мотор што пловилото не го користи за самостојни патувања и ако тој мотор претставува уред со посебна намена (на пр. за подобрување на маневарските способности на пловилото или за маневри на врзување за кеј односно за брег во пристаниште), надлежниот орган може да го ослободи таквото пловило од обврската за применување на одредбите на овој пра-

вилник кои се однесуваат на пловилата со сопствен погон.

Старешина на пловило

Член 2

1. Секое пловило, изземајќи ги пловилата во потискуван состав, освен туркачот и пловилата наведени во членот 8 точка 3 на овој правилник, мора да има старешина на пловилото кој за тоа има пропишана стручна подготовка и овластување (во понатамошниот текст: старешината на пловилото).

2. Секој теглен, потискуван или бочен состав мора да има старешина кој е заповедник на составот, кој за тоа има пропишана стручна подготовка и овластување. Заповедникот на составот се определува на следниот начин:

а) ако во составот се наоѓа само едно пловило со сопствен погон — заповедник на составот е старешината на тоа пловило;

б) ако на чело на теглен состав се наоѓаат две или повеќе пловила со сопствен погон во линијата на браздата — заповедник на составот е старешината на првото пловило во составот;

ц) ако на чело на теглен состав се наоѓаат две или повеќе пловила со сопствен погон што пловат врзани едно покрај друго — заповедник на составот е старешината на пловилото за кое се врзани влечниците на теглениот состав;

д) во сите други случаи заповедник на составот навремено мора да се одреди.

3. За време на пловидба старешината на пловилото мора да се наоѓа на пловилото, а старешината на пловечката направа мора да се наоѓа на пловилото и кога направата врши работи.

4. Старешината на пловило е одговорен за придржувањето кои одредбите на овој правилник на своето пловило. Заповедниците на теглени, потискувани и бочни состави се одговорни за придржувањето кон одредбите од овој правилник што се однесуваат на составот. Во теглениот состав старешините на пловилата мораат да ги извршуваат наредбите на заповедникот на составот. Меѓутоа, и без овие наредби тие мораат да ги преземаат сите мерки што ги бараат локалните околности, заради сигурно управување со пловилата. Ова се однесува и на старешините на пловила во бочен состав што не се заповедници на состав.

Обврски на посадата и на другите лица на пловилото

Член 3

1. Членовите на посада мораат да ги извршуваат наредбите што им ги издава старешината на пловилото во рамките на својата одговорност. Членовите на посадата мораат и од своја страна да придонесуваат да се применуваат одредбите од овој правилник.

2. Сите други лица што се наоѓаат на пловилото мораат да ги извршуваат наредбите што им ги издава старешината на пловилото, заради безбедност на пловидбата и редот на пловилото.

Општа обврска за претпазливост

Член 4

1. Ако со посебни одредби од овој правилник не е определено поинаку, заповедниците на состави и старешините на пловила мораат да ги преземаат сите мерки на претпазливост што ги бараат условите за безбедност на пловидбата и стручната практика за да се одбегне:

- загрозување на човечките животи;
- предизвикување штета на други пловила, на бреговите или на градежите и на инсталациите од

сите видови што се наоѓаат на пловниот пат односно во неговата близина;

— создавање пречки за пловидбата.

2. Одредбите од точката 1 на овој член се однесуваат и на лицата под чиј надзор се наоѓаат пловечките постројки.

Постапка во посебни околности

Член 5

Заради одбегнување на непосредна опасност, старешините на пловилата и заповедниците на составите мораат да ги преземаат сите мерки што ги налагаат околностите, иако поради тоа би морале да отстапат од одредбите на овој правилник.

Користење на пловен пат

Член 6

Должината, широчината, височината, газењето и брзината на пловилата во составот мораат да бидат пригодени спрема карактеристиките на пловниот пат и спрема градежите што се наоѓаат на пловниот пат.

Најголем допуштен товар и најголем допуштен број на патници

Член 7

1. Пловилата не смеат да бидат натоварени над газењето кое му одговара на долниот раб од ознаките на најголемото дозволено нурнување.

2. Товарот не смее да ја доведе во опасност стабилноста на пловилото нигу да го засолнува видното поле од кормиларицата.

3. Пловилото наменето за превоз на патници не смее да укрца патници во поголем број од бројот дозволен од страна на надлежните органи.

Градба, опрема и посада на пловила

Член 8

1. Пловилото мора да биде соградено и опремено на начин кој обезбедува сигурност на лицата на пловилото и на лицата што учествуваат во пловидбата и кој овозможува исполнување на обврските што произлегуваат од одредбите на овој правилник.

Секое пловило што е снабдено со важечко бродско свидетелство, а чија опрема одговара на податоците од свидетелството, се смета дека одговара на одредбата од ставот 1 на оваа точка.

2. Изземајќи ги пловилата на потискуван состав освен туркачот, како и пловилата од точката 3 на овој член, сите пловила мораат да имаат доволен број посада (вклучувајќи го старешината на пловилото), која мора да биде доволно стручна за да се обезбеди сигурност на лицата што се наоѓаат на пловилото и што учествуваат во пловидбата.

3. Пловилата без сопствен погон во бочен состав и одделни пловила на теглен цврст состав не мораат да имаат посада, ако другите пловила во составот имаат доволен број посада и ако таа е стручна за обезбедување сигурност на лицата на пловилото и во пловидба.

Управување со кормило

Член 9

1. Со кормилото на пловило за време на пловидба мора да управува најмалку едно стручно лице.

Оваа одредба не се однесува на пловилата во потискуван состав изземајќи го туркачот, ниту на пловилата од членот 8 точка 3 на овој правилник.

2. Пловилата со сопствен погон што се опремени со уреди за централно управување не мораат за управување со кормилото да имаат стручно лице во смисла на точката 1 од овој член ако старешината на пловилото лично управува со кормилото.

Бродски исправи

Член 10

1. Пловилата што пловат во меѓународна пловидба, изземајќи ги поморските бродови, мораат да ги имаат следните бродски исправи:

- а) бродско свидетелство;
- б) свидетелство за баждарење (само за пловила наменети за превоз на стоки);
- в) попис на посадата (изземајќи ги пловилата што немаат посада);
- д) бродски дневник (само за пловила со сопствен погон);
- е) други пловидбени исправи што се предвидени според одредбите на меѓународните конвенции и договори.

2. По исклучок од точката 1 на овој член, мали пловила не мораат да имаат бродски исправи од точката 1 б) и д) на овој член, а мали пловила за разонода не мораат да имаат бродска исправа од точката 1 в) на овој член, а наместо исправата од точката 1 а) на овој член можат да имаат дозвола за пловидба.

3. Бродските исправи што пловилата мораат да ги имаат според одредбите на овој правилник, мораат да се покажат на барање на надлежните органи.

Правилник за пловидба

Член 11

На секое пловило, изземајќи ги малите пловила и пловилата што немаат посада, мора да се наоѓа по еден примерок од овој правилник.

Предмети што се наоѓаат на пловило; загубување на предмети; пловидбени пречки

Член 12

1. Забрането е надвор од пловилото да стрчат предмети што би можеле да ја загорзат безбедноста на пловилото, на пловечките постројки или на инсталациите на пловниот пат односно во негова близина.

2. Ако се подигнати, котвите не смеат да лежат пониско од дното или кобилицата на пловилото.

3. Ако пловилото загуби некој предмет кој може да претставува пречка или опасност за пловидбата, старешината на пловилото е должен да го извести веднаш за тоа најблискиот надлежен орган наведувајќи што поточни податоци за местото на кое е загубен предметот. Старешината на пловилото е должен да го обележи тоа место, по можност, со некој знак.

4. Ако пловилото забележи некоја непозната пречка на пловниот пат, старешината на пловилото е должен да го извести веднаш за тоа најблискиот надлежен орган наведувајќи што поточни податоци за местото на кое е забележана пречката. Ако пречката е од таква природа што да може да предизвика хаварија, старешината на пловилото е должен да го обележи тоа место, по можност, со некој знак.

Заштита на пловидбените знаци на пловниот пат

Член 13

1. Забрането е да се користат пловидбените знаци на пловниот пат за врзување или за поместување на пловило, да се расипуваат, или да се онеспособат за својата намена.

2. Ако пловилото измести некој пловидбен знак или оштети уред кој служи за обележување на пловниот пат, старешината на пловилото е должен да го извести веднаш за тоа најблискиот надлежен орган.

3. Во секој случај старешината на пловилото е должен да го извести веднаш најблискиот надлежен орган за забележаните оштетувања или за други промени на пловидбените знаци (гаснење на светло, поместување на плутача, уништување на знак итн.).

Оштетување на градежи

Член 14

Ако пловилото оштети некој градеж (бродска преводница, мост итн.) старешината на пловилото е должен да го извести веднаш за тоа најблискиот надлежен орган.

Забрана на фрлање на цврсти и течни материји по пловниот пат

Член 15

1. Забрането е да се фрлаат, исипуваат или пуштаат на пловен пат од пловилото предмети или состојки од таква природа кои можат да сторат пречки односно да предизвикаат опасност за пловидбата или кои можат да ја загадат водата.

2. Забрането е да се фрлаат, исипуваат или пуштаат на пловниот пат петролејски отпадоци во која и да е форма или мешавини на такви отпадоци и вода.

3. Ако предметите и состојките од точ. 1 и 2 на овој член паднат или се исипат случајно на пловниот пат, старешината на пловилото е должен да го извести веднаш за тоа најблискиот надлежен орган наведувајќи што поточни податоци за местото на кое се случила незгодата.

Спасување и укажување помош

Член 16

1. Во случај на несреќа што ги загрозува човечките животи на пловилото, старешината на пловилото мора да ги употреби расположиви средства за спасување на загрозените лица.

2. Секој старешина на пловило кој се наоѓа во близината на пловило што претрпело несреќа која ги загрозува човечките животи или се заканува да го затвори пловниот пат, е должен да му укаже непосредна помош на таквото пловило ако со тоа не го излага на опасност своето пловило.

Насукани и потопени пловила

Член 17

1. Старешината на насукано или потопено пловило е должен да го извести за несреќата во најкраток рок најблискиот надлежен орган.

2. Ако на пловниот пат или во негова близина ќе се насука или потопи некое пловило, старешината на таквото пловило е должен, освен ако е тоа очигледно непотребно, во најкраток рок, придржувајќи се и понатаму кон обврската да ги истакне знаците наведени во чл. 57 и 71 на овој правилник, да ги извести за тоа пловилата што се приближуваат, и тоа од погодните места и на доволна оддалеченост од местото на несреќата, за тие пловила да можат да ги преземаат навремено потребните мерки.

3. Ако насуканото или потопеното пловило било вклучено во теглен, потискуван или бочен состав, обврските пропишани во точ. 1 и 2 на овој член се однесуваат на заповедникот на составот.

Обврска за ослободување пловен пат

Член 18

1. Ако насукано или потопено пловило, или некој предмет загубен од пловило, го затвора или се

заканува да го затвори наполно односно делумно пловниот пат, старешината на пловилото е должен да се погрижи пловниот пат да биде ослободен по најкраток рок.

2. Обврската од точката 1 на овој член ја има и старешината на пловило на чие пловило му се заканува опасност да потоне или кое ќе стане неспособно за маневрирање.

3. Ако насуканото или потопеното пловило било вклучено во теглен, потискуван или бочен состав, обврските пропишани во точ. 1 и 2 на овој член се однесуваат на заповедникот на составот.

Посебни наредби

Член 19

1. Старешината на пловилото и лицата под чии надзор се наоѓаат пловечките постројки, се должни да се придржуваат кон посебните наредби што им ги издаваат надлежните органи во интерес на безбедноста и уредноста на пловидбата.

2. Надлежниот орган со посебна наредба може да забрани заминување на пловило особено:

- а) ако пловилото не е способно за пловидба;
- б) ако пловилото не е снабдено со бродско свидетелство или со дозвола за пловидба, или ако истекло важењето на таквите исправи;
- в) ако пловилото не одговара на одредбите на членот 7 од овој правилник;
- д) ако посадата и опремата на пловилото не одговараат на одредбите од членот 8 на овој правилник.

Надзор

Член 20

Старешината на пловилото и лицата под чии надзор се наоѓаат пловечките постројки се должни да им овозможат на надлежните органи да вршат проверување во поглед на придржувањето кон одредбите на овој правилник.

Посебни транспорти

Член 21

1. Како посебни транспорти се подразбираат сите превлекувања на пловен пат, и тоа:

а) на пловила од невообичаена категорија (вид) или на пловила за чие превлекување се потребни посебни средства;

б) на пловни објекти што не спаѓаат во пловило, вклучувајќи ги пловечките постројки и сплавовите.

2. Транспорти од точката 1 на овој член се допуштени само врз основа на посебно одобрение издадено од страна на органот надлежен за секторот по кој се плови. Транспортите се должни да ги исполнуваат условите што овој орган ги утврдува за секој случај.

3. Согласно одредбите на членот 2 од овој правилник, за секој транспорт мора да се одреди старешина на пловилото.

Наредби од привремен карактер

Член 22

1. Старешините на пловилата и лицата под чии надзор се наоѓаат пловечките постројки, се должни да се придржуваат кон наредбите од привремен карактер што во посебни случаи ги издаваат и ги објавуваат надлежните органи во интерес на безбедноста и уредноста на пловидбата.

2. Со содржината на наредбите од привремен карактер што надлежните органи ги донесуваат во посебни случаи, во интерес на безбедноста и уред-

носта на пловидбата, мораат да се запознаат бродарците на вообичаениот начин.

Прописи за превозот на опасни материи

Член 23

Старешините на пловила што превезуваат опасни материи, како што се експлозивни, радиоактивни, отровни и корозивни материи, како и запаливи материи, се должни да се придржуваат кон посебните прописи за безбедноста со цел за обезбедување сигурноста на посадата и пловидбата.

Засолништа и зимовници

Член 24

Ако метеоролошките услови се такви што да ги спречуваат пловилата да ја продолжат пловидбата, старешините на пловилата заради заштита односно зимување на пловилата со кои управуваат, можат да ги користат пристаништата и засолништата наведени во членот 25 точка 1 на овој правилник под услов да се придржуваат кон посебните одредби наведени во тој член.

Област на примената на правилникот

Член 25

1. Овој правилник се применува на пловниот дел на Дунав и на другите пловни патишта (реки и канали) на територијата на Југославија, како и на водните површини што се дел од пристаниште, засолниште, од натоварни и истоварни места, без повреда на посебните прописи што за овие пристаништа и места ги донесуваат надлежните органи, а чие донесување е условено со локалните закони или со операциите на натовар и истовар.

2. Одредбите на овој правилник не се применуваат на езерата и на пловните реки што се влеваат во Јадранското Море.

Глава II

ОЗНАКИ И ЛЕСТВИЦИ НА ПЛОВИЛАТА И БАЖДАРЕЊЕ НА ПЛОВИЛАТА

Ознаки за идентификација на пловило, изземајќи ги малите пловила

Член 26

1. Секое пловило, изземајќи ги малите пловила и поморските бродови, мора да ги има на трупот односно на постојано прицврстени табли или плочки следните ознаки за идентификација:

а) име (кое може да биде и ознака).

Името се испишува на обете страни на пловилото и тоа така што да се гледа и од одзади на пловилото. Ако во потискуван или во бочно врзан состав еден натпис или повеќе натписи се засолнати, името мора да биде повторно испишано на таблите така што јасно да се гледа во правците во кои се засолнати натписите. Ако пловилото нема име, ќе се означи со еден број, по потреба дополнет со букви;

б) пристаниште на припадност или место на уписот.

Името на пристаништето на припадност или на местото на уписот мора да биде испишано на крмата на пловилото и дополнето со буквите YU со кои се обележува Југославија како земја во која се наоѓа пристаништето на припадност или местото на уписот на пловилото.

Во прилогот 1 се дадени буквите или групите букви за распознавање на земјата во која се наоѓа пристаништето на припадност или местото на уписот на пловилото.

2. Освен тоа, изземајќи ги малите пловила и поморските бродови:

а) секое пловило наменето за превоз на стоки мора да има ознака за својата носивост изразена во

тони. Оваа ознака мора да биде поставена на обете страни на пловилото, на трупот или на трајно прицврстени табли;

б) секое пловило наменето за превоз на патници мора да има ознака за најголемиот дозволен број на патници. Оваа ознака мора да биде истакната на добро видливо место на пловилото;

ц) секое пловило мора да има ознака на името на сопственикот на пловилото односно на називот на организацијата која е носител на правото за користење на пловилото (или на нивна вообичаена скратеница). Оваа ознака мора да биде поставена на обете страни на пловилото. На пловило без сопствен погон, ознаката, освен тоа, мора да биде поставена така што да биде видлива од одзади на пловилото.

3. Ознаките за идентификација наведени во точ. 1 и 2 на овој член мораат да бидат испишани со латиница, и тоа со лесно читливи и неизбришливи букви; натписи со маслена боја се сметаат неизбришливи. Височината на буквите мора да изнесува најмалку 20 cm за името на пловилото а најмалку 15 cm за другите ознаки. Широчината на буквите и дебелината на линиите мораат да бидат сразмерни на височината. Буквите мораат да бидат во светла боја на темна основа односно во темна боја на светла основа.

4. Ознаките за идентификација, освен со латиница можат да бидат испишани и со кирилица.

5. Пловилата што имаат посада се должни за време на пловидбата дење, на крмениот дел на пловилото, да веат знаме на трговската морнарица и на бродарството на внатрешната пловидба на Југославија.

Ознаки за идентификација на мали пловила

Член 27

1. Малите пловила и пловилата од членот 1 точка 9 на овој правилник што теглат, потискуваат или превлекуваат врзани за бок други пловила, освен малите пловила, мораат да ги имаат следните ознаки за идентификација:

а) име (кое може да биде и ознака).

Името се испишува на обете надворешни страни на пловилото, со лесно читливи и неизбришливи букви, а во височина најмалку 10 cm; натписи со маслена боја се сметаат неизбришливи. Ако пловилото нема име, ќе се испише името на сопственикот на пловилото односно називот на организацијата која е носител на правото за користење на пловилото или нивна вообичаена скратеница, а по потреба може да се додаде и еден број;

б) назив и седиште на носителот на правото за користење односно име и седиште на сопственикот на пловилото.

Називот и седиштето на носителот на правото за користење односно името и седиштето на сопственикот на пловилото мораат да бидат поставени на видливо место на надворешната или внатрешната страна на пловилото.

2. Службените чамци што им припаѓаат на пловилата мораат да имаат само на надворешната или внатрешната страна една ознака за идентификација на сопственикот, која по потреба може да биде дополнета со името на пловилото на кое му припаѓа чамецот.

3. Ознаките за идентификација од точ. 1 и 2 на овој член можат да бидат заменети или дополнети со службена ознака за распознавање.

Баждарење

Член 28

Секое пловило наменето за превоз на стоки, изземајќи мало пловило, мора да биде баждарено.

Ознаки на нурнувањето и лествици на газењето

Член 29

1. Секое пловило, освен мало пловило, мора да има ознаки што ја обележуваат линијата на најго-

лемото нурнување. За пловилата на внатрешната пловидба е определен во прилогот 2 начинот на утврдувањето на најголемото нурнување и условите за поставување на ознаките на нурнувањето. Кај поморските бродови ознаките на нурнувањето ги заменува линијата на слатката вода.

2. Секое пловило чие газење може да достигне еден метар, мора да има лествици на газењето. За пловилата на внатрешната пловидба во прилогот 2 определени се условите за поставување на лествиците на газењето.

Ознаки за идентификација на котвите

Член 30

1. Котвите на пловилата мораат да имаат неизбришливи ознаки за идентификација, кои мораат да содржат име на сопственикот на пловилото (или негова вообичаена скратеница).

2. Одредбата на точката 1 на овој член не се однесува на котвите на поморски бродови и мали пловила.

Глава III

ОПТИЧКИ ЗНАЦИ НА ПЛОВИЛАТА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Примена

Член 31

1. За време на пловидба ноќе се применуваат чл. 38 до 49 на овој правилник, а за стоење ноќе — чл. 50 до 58 од овој правилник.

2. За време на пловидба дење се применуваат чл. 59 до 66 на овој правилник, а за време на стоење дење — чл. 67 до 72 на овој правилник.

3. Ако условите на видливост (магла, снежна виулица итн.) го бараат тоа, оптичките знаци пропишани во одредбите од оваа глава за ноќ мораат да се применуваат и дење.

4. Потискувани состави чија најголема должина не преминува 110 m а широчина не преминува 12 m, се изедначуваат во поглед применувањето на одредбите на оваа глава со пловилата со сопствен погон од иста должина.

5. Скиците на знаците пропишани во оваа глава се наоѓаат во прилогот 3.

Светла

Член 32

1. Светлата пропишани со одредбите на оваа глава мораат да бидат видливи од сите страни и да даваат непрекината и рамномерната светлина, ако со другите одредби од овој правилник не е определено поинаку.

2. Бојата на светлата мора да им одговара на одредбите на прилогот 9, а светлосната јачина на светлата — на одредбите на прилогот 10.

Знамиња и табли

Член 33

1. Знамињата и таблите пропишани со одредбите на оваа глава мораат да бидат правоаголни, ако со одредбите на овој правилник не е определено поинаку.

2. Боите на знамињата и на таблите не смеат да бидат избледнеени ниту завалкани.

3. Димензиите на знамињата и на таблите мораат да бидат доволно големи за да обезбедат добра видливост. Ќе се смета дека овој услов е исполнет само ако должината и широчината на таблите и на знамињата изнесува најмалку 1 m.

Цилиндри, балони и конуси**Член 34**

1. Цилиндрите, балоните и конусите пропишани со одредбите на оваа глава можат да се заменат со уреди кои на оддалеченост имаат ист изглед односно форма.

2. Боите на цилиндрите, балоните и конусите не смеат да бидат избледенети ниту завалкани.

3. Димензиите на цилиндрите, на балоните и на конусите мораат да бидат доволно големи за да обезбедат добра видливост. Не се смета дека овој услов е исполнет:

а) за цилиндрите: само ако височината изнесува најмалку 80 cm, а пречникот на основицата најмалку 50 cm;

б) за балоните: само ако пречникот изнесува најмалку 80 cm;

в) за конусите: само ако височината изнесува најмалку 80 cm, а пречникот на основицата најмалку 65 cm.

Забранети светла и знаци**Член 35**

1. Забранета е употребата на светла или знаци што не се предвидени со овој правилник, или употребата на светла, и знаци под условите различни од условите пропишани со овој правилник.

2. За спогодување помеѓу пловилата односно за спогодување помеѓу пловилата и копното дозволена е употребата на други светла и знаци, под услов тие да не можат да бидат заменети со светлата односно знаците пропишани со овој правилник.

3. Забранета е употребата на знамиња или таблички што би можеле да ја попречуваат видливоста или да го отежнат распознавањето на знаците пропишани со овој правилник.

Резервни светла**Член 36**

Ако светлата пропишани со овој правилник кои обично се напојуваат со електрична енергија не функционираат, веднаш мораат да се заменат со резервни светла. При тоа, ако пропишаното светло мора да биде силно, резервното светло може да биде јасно, а ако пропишаното светло мора да биде јасно, резервното светло може да биде обично. Електричните светла мораат да се оспособат во најкраток рок.

Светилки и рефлектори**Член 37**

Забранета е употребата на светилки и рефлектори на начин со кој светилките и рефлекторите би можеле да се заменат со светлата и знаците предвидени во овој правилник, или со кој тие би можеле да ѝ штетат на видливоста на предвидените светла и знаци, односно да предизвикаат засенување кое претставува опасност или пречка за пловилата или за сувоземниот сообраќај.

II. ОБЕЛЕЖУВАЊЕ НОКЕ**A. Обележување ноќе за време на пловидба****Обележување пловила со сопствен погон ноќе за време на пловидба (Скица II. A. 1)****Член 38**

1. Одредбите на овој член не се применуваат на мали пловила и скелиња. Одредбите на чл. 43 и 46 од овој правилник се однесуваат на мали пловила и скелиња.

2. Пловилото со сопствен погон мора да ги има следните светла:

а) јарболско светло, кое се состои од едно бело силно светло. Ова светло мора да биде поставено во надолжната рамнина на пловилото и да биде видно само во лак на хоризонтот од 225° и тоа по 112° 30' од секоја страна на пловилото (т. е. од правецот на правецот 22° 30' зад напречницата спрема крмата на обата бока на пловилото). Ова светла мора да биде поставено на клуновиот дел на пловилото, на височина од најмалку 6 m над линијата на ознаките на најголемото нурнување. Оваа височина може да биде намалена на 4 m, ако должината на пловилото не преминува 40 m;

б) бочни светла, кои се состојат од едно јасно зелено светло на десниот бок на пловилото и од едно јасно црвено светло на левиот бок на пловилото. Секое од овие светла мора да биде видно само во лак на хоризонтот 112° 30' (т. е. од правецот на клуног до 22° 30' зад напречницата спрема крмата). Овие светла мораат да се наоѓаат на иста височина и во иста рамнина која е нормална на оската на пловилото. Тие мораат да бидат поставени најмалку 1 m под јарболското светло и најмалку 1 m поместени спрема крмениот дел на пловилото, а по можност на надворешната страна на најширокиот дел на пловилото. Овие светла мораат да бидат засолнати спрема внатрешната страна на пловилото на таков начин што зеленото светло да не може да се гледа од левата страна на правецот на клуног ниту црвеното светло од десната страна на правецот на клуног на пловилото;

в) крмено светло, кое се состои од едно обично бело светло, видно само во лак на хоризонтот од 135°, и тоа по 67° 30' на секој бок од пловилото сметајќи од правецот на крмата.

3. Ако височината на градежот (мост, бродска преводница, воздушен вод итн.) на некој сектор на пловиниот пат бара при минувањето на пловилото да се спуштат јарболите, тоа мора да биде извршено на таков начин што јарболските светла да останат видливи и по можност на поголема височина од бочните светла.

Обележување на теглени состави ноќе за време на пловидба (Скица II. A. 2)**Член 39**

1. Одредбите на овој член не се применуваат на мали пловила што теглат само мали пловила, ниту на мали пловила во теглен состав; одредбите на членот 43 точ. 3 и 4 од овој правилник се однесуваат на овие пловила.

2. Пловило со сопствен погон на чело на теглен состав мора да има:

а) покрај јарболско и бочни светла пропишани во членот 38 точ. 2 а) и б) од овој правилник — и друго силно бело светло, видно во ист лак на хоризонтот како и јарболско светло, а поставено околу 1 m под него, но по можност најмалку 1 m над бочните светла;

б) наместо крменото светло од членот 38 точка 2 в) од овој правилник — едно обично жолто светло, видно во ист лак на хоризонтот како и крменото светло. Ова светло мора да биде поставено на погодено место и на доволна височина за да биде добро видно од теглениот објект што го следи пловилото со сопствен погон.

Пловилото мора да ги задржи светлата од точката 2 на овој член и кога пред него се наоѓа едно пловило или повеќе пловила за испомош што пловат во линијата на браздата, а кои исто така мораат да ги имаат овие светла.

3. Ако на челото на теглениот состав се наоѓаат повеќе пловила со сопствен погон кои пловат едно покрај друго, меѓусебно врзани или неврзани, секое од тие пловила мора да има трето силно бело светло, видно во ист лак на хоризонтот како јарболското светло и поставено околу 2 m под него, но по можност најмалку 1 m над бочните светла.

Ако во составот се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од членот 44 точка 1 односно членот 45

точка 1 од овој правилник, едно од пловилата со сопствен погон мора ова трето силно бело светло да го замени со светлото пропишано во членот 44 точка 2 односно во членот 45 точка 2 на овој правилник.

Одредбата на точката 3 став 2 на овој член се однесува и на секое од пловилата што заеднички преместуваат некое пловило, сплав, пловечка постројка или друг пловен објект кој не спаѓа во категоријата на пловила.

4. Едно пловило или повеќе пловила од кои е составен последниот ред на теглениот состав мораат да имаат крмено светло пропишано во членот 38 точка 2 ц) од овој правилник.

Ако последниот ред на составот се состои од повеќе од две пловила врзани бок за бок, крмено светло мораат да имаат само двете надворешни пловила во редот.

5. Одредбите на членот 38 точка 3 од овој правилник се применуваат исто така и на јарболските светла на пловилата со сопствен погон од точ. 2 и 3 на овој член.

Обележување на потискувани состави ноќе за време на пловидба (Скица II. А. 3)

Член 40

1. Потискуваните состави мораат да имаат:

а) јарболски светла: три силни бели светла на предниот дел на пловилото или на едно од пловилата што се наоѓаат на челото на составот. Овие светла мораат да бидат распоредени во форма на рамностран триаголник чија основица е водорамна, кој лежи во рамнина која е нормална на надолжната оска на составот.

Горното светло мора да биде поставено на височина од најмалку 6 m над линијата на ознаките на најголемото нурнување. Обете долни светла мораат да бидат поставени на меѓусебно растојание од околу 1,25 m и околу 1,10 m под горното светло.

Светлата од точката 1 а) на овој член мораат да бидат поставени на пловилото што се наоѓа кај надолжната оска на потискуваниот состав и мораат да ги исполнуваат условите од членот 38 точка 2 а) од овој правилник;

б) бочни светла пропишани во членот 38 точка 2 б) на овој правилник. Овие светла мораат да бидат поставени на најширокиот дел и мораат да бидат најмногу 1 m оддалечени од боковите на составот и што е можно поблиску до туркачот;

ц) крмени светла, и тоа:

1) три обични бели светла поставени на туркачот во една водорамна линија која е вертикална на надолжната оска на потискуваниот состав, на меѓусебно растојание од околу 1,25 m, а доволно високо за да не можат да бидат засолнати од другите пловила во составот;

2) едно крмено обично бело светло на секое второ пловило чија цела широчина е видлива од крмениот дел на пловилото. Ако во составот има повеќе од две пловила, освен туркачот, чија цела широчина е видлива од правецот на крмениот дел на пловилото, ова светло мораат да го истакнат само две пловила што се наоѓаат на надворешните страни на составот.

Светлата наведени во точката 1 ц) на овој член мораат да ги исполнуваат и условите од членот 38 точка 2 а) на овој правилник.

2. Потискуваниот состав кој користи теглач за испомош се смета како теглен состав кој мора да биде обележен со знаците пропишани во членот 39 од овој правилник.

3. Одредбите на членот 38 точка 3 од овој правилник се применуваат исто така и на јарболските светла наведени во точката 1 а) од овој член.

Обележување на бочни состави ноќе за време на пловидба (Скица II. А. 4)

Член 41

1. Одредбите на овој член не се применуваат на мали пловила што превлекуваат за бок врзани само мали пловила ниту на мали пловила во бочен состав; одредбите на членот 43 точка 3 од овој правилник се однесуваат на овие мали пловила.

2. Секое пловило со сопствен погон кое е составен дел на бочен состав, мора да ги има светлата пропишаните во членот 38 точка 2 од овој правилник:

а) ако во бочен состав има повеќе од едно пловило со сопствен погон, бочните светла што се наоѓаат на внатрешната страна на составот мораат да се изгаснат;

б) ако некое бочно светло на пловилото со сопствен погон е засолнато наполно или делумно од пловило без сопствен погон, наместо засолнатото светло мора да се постави друго соодветно светло на таквото пловило.

3. Пловилата без сопствен погон што се дел од бочен состав а се наоѓаат на надворешните страни на составот, мораат да имаат крмено светло пропишано во членот 38 точка 2 а) од овој правилник.

4. Бочните светла на бочен состав мораат да бидат по можност поставени на иста височина и најмалку 1 m пониско од јарболското светло на пловилото или на пловилата со сопствен погон.

5. Одредбите на членот 38 точка 3 од овој правилник се применуваат и на јарболските светла на пловилата во бочен состав.

Обележување на пловилата ноќе што се движат со помош на едра (Скица II. А. 5)

Член 42

1. Пловилата што се движат само со помош на едра мораат да имаат едно обично бело светло, а при приближување на други пловила — мораат да покажат, покрај тоа, и едно обично бело светло на клунот.

2. Ако истовремено користат и едра и мотор, пловилата мораат да имаат светла пропишани во членот 38 точка 2 од овој правилник, а малите пловила — светла пропишани во членот 43 точ. 1 и 2 од овој правилник.

Обележување на мали пловила ноќе за време на пловидба, изземајќи ги малите пловила што пловат со помош на едра (Скица II. А. 6)

Член 43

1. Малите пловила со сопствен погон чија должина на трупот е поголема од 7 m, мораат да имаат:

а) едно јасно бело светло видливо само во лак на хоризонтот од 225° и тоа 112° 30' на секој бок на пловилото (т.е. од правецот на клунот до 22° 30' зад напречницата од двата бока на пловилото). Ова светло мора да биде поставено на иста височина како и бочните светла и по можност најмалку 1 m пред бочните светла;

б) бочни светла од членот 38 точка 2 б) од овој правилник, со тоа што овие светла можат да бидат обични;

ц) крмено светло од членот 38 точка 2 а) од овој правилник.

2. Мало пловило со сопствен погон чија должина на трупот не преминува 7 m, наместо светлата од точката 1 на овој член може да има само едно обично бело светло. Малото пловило може да го покаже ова светло само при приближување на други пловила.

3. Ако мало пловило со сопствен погон тегли или превлекува за бок врзани само мали пловила,

мора да ги има светлата определени во точката 1 од овој член.

4. Ако теглениот состав се состои само од мали пловила, или се завршува со мали пловила, последното пвило. иземајќи ги службените чамци што им припаѓаат на пловилата, мора да има крмено светло определено во членот 38 точка 2 ц) од овој правилник.

5. Мало пвило што се движи без мотор и без едра при приближување на други пловила мора да покаже едно обично бело светло.

Дополнително обележување на пвила ноќе за време на пловидба, што превезуваат определени запаливи материи (Скица II. А. 7, II. А. 8, и II. А. 9)

Член 44

1. Пловилата што превезуваат запаливи материи наведени во прилогот 4, покрај светлата пропишани со другите одредби на овој правилник, мораат да имаат и едно обично сино светло на задниот дел, на погоднo место и на толкава височина што може да се гледа од сите страни.

Пловилата што превезувале, во тенкови, материи од точката 1 на овој член, мораат да имаат исти светла ако тенковите не се ослободени од гасови.

2. Ако во теглениот состав се наоѓа едно пвило или повеќе пвила од точката 1 на овој член, светлата определени во таа точка не се применуваат во целост на тие пвила. Во тој случај:

а) пвилото со сопствен погон на челото на составот, покрај светлата од членот 39 точка 2 од овој правилник, мора да има и едно обично сино светло видно во истиот лак на хоризонтот како јарболските светла и поставено околу 1 m под долното јарболско светло, а по можност 1 m над бочните светла;

б) од пвилата од точката 1 на овој член сино светло определено во оваа точка мора да има само она пвило или оние пвила, што се наоѓаат во последниот ред на составот. Ако последниот ред на составот се состои од повеќе од две пвила, ова светло мораат да го имаат само две надворешни пвила. Одредбите на членот 39 точка 4 од овој правилник се применуваат и во овој случај.

3. Ако во потискувани состав се наоѓа едно пвило или повеќе пвила од точката 1 на овој член, светлата пропишани со оваа точка не се применуваат врз нив. Во овој случај пвилата мораат да ги имаат следните светла:

а) пвилото на кое се наоѓаат светлата од членот 40 точка 1 а) од овој правилник, мора да има и едно обично сино светло поставено вертикално околу 2,2 m под горното светло кое одговара на одредбите од членот 38 точка 2 а) на овој правилник;

б) туркачот, покрај светлата пропишани во членот 40 точка 1 ц) под 1) од овој правилник — едно сино светло пропишано во точката 1 од овој член.

4. Ако теглениот состав од точката 2 на овој член користи теглач за испомош, тогаш и теглачот мора да ги има светлата пропишани во точката 2 а) од овој член.

Ако потискуваниот состав од точката 3 на овој член користи теглач за испомош, овој состав мора да ги има светлата пропишани во точката 2 на овој член. Теглените пвила, покрај светлата од членот 39 точка 4 од овој правилник, мораат да имаат само сини светла пропишани во точката 3 а) и б) на овој член.

Дополнителни обележувања на пвила ноќе за време на пловидба што превезуваат определени експлозивни материи (Скица II. А. 10, II. А. 11 и II. А. 12)

Член 45

1. Пловилата што превезуваат експлозивни материи наведени во прилогот 5, како и други експло-

зивни материи, покрај другите светла пропишани со одредбите на овој правилник мораат да имаат и едно црвено светло на крмениот дел на пвилото на погоднo место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

Ова црвено светло мора да биде јасно на пвилата со сопствен погон, а обично на пвилата без сопствен погон.

2. Ако во теглениот состав се наоѓа едно пвило или повеќе пвила од точката 1 на овој член, пвилото со сопствен погон на челото на составот, покрај светлата од членот 39 точка 2 од овој правилник, мора да има и едно јасно црвено светло видно во истиот лак на хоризонтот како јарболските светла и поставено околу 1 m под долното од јарболските светла а по можност 1 m над бочните светла.

3. Ако во потискуваниот состав се наоѓа едно пвило или повеќе пвила од точката 1 на овој член, светлата пропишани со оваа точка не се применуваат на тие пвила. Во овој случај пвилата мораат да ги имаат следните светла:

а) пвилото на кое се наоѓаат светлата од членот 40 точка 1 а) од овој правилник, покрај тоа светло мора да има и едно јасно црвено светло поставено вертикално околу 2,2 m под горното светло, кое во сè друго им одговара на одредбите од членот 38 точка 2 а) од овој правилник;

б) туркачот, покрај светлата од членот 40 точка 1 ц) под 1) на овој правилник, мора да има и едно црвено светло од точката 2 на овој член.

4. Ако теглениот состав од точката 2 на овој член користи теглач за испомош, теглачот мора да ги има светлата пропишани во точката 2 на овој член.

Ако потискуваниот состав од точката 3 на овој член користи теглач за испомош, овој состав мора да ги има светлата определени во точката 2 на овој член. Сепак теглените пвила, покрај светлата од членот 39 точка 4 на овој правилник, мораат да имаат само црвени светла пропишани во точката 3 а) и б) од овој член.

Обележување на скелиња ноќе за време на пловидба (Скица II. А. 13 и II. А. 14)

Член 46

1. Скелињата што не пловат слободно, како и скелињата што пловат слободно, но вршат краток премин во права линија и без свртување помеѓу пристани што се наоѓаат еден наспроти друг, мораат да имаат:

а) едно јасно или обично бело јарболско светло, видно од сите страни и поставено најмалку 5 m над линијата на ознаките на нурнувањето. Оваа височина може да биде намалена, ако должината на скелето не изнесува повеќе од 20 m;

б) едно јасно или обично зелено светло, видно од сите страни и поставено околу 1 m над јарболското светло наведено во точката 1 а) од овој член;

ц) едно јасно или обично бело светло видно од правецот на клунот, а по можност и поставено од правецот на крмата на оној крај на скелето што е свртено во правецот на движењето (Скица II. А. 13).

2. Другите скелиња што пловат слободно мораат да имаат:

а) светло пропишано во точката 1 а) од овој член;

б) едно јасно или обично зелено светло, видно од сите страни и поставено околу 1 m над јарболското светло наведено во точката 2 а) од овој член;

ц) светла пропишани во членот 38 точка 2 б) и ц) од овој член (Скица II. А. 14).

3. Ако скелето се тегли, се потискува или се превлекува врзано за бок, светлата пропишани во точката 2 од овој член мора да ги има само пвилото со сопствен погон.

4. На секторите на пловниот пат на кои ноќе низводно ретко се плови, надлежниот орган може да го ослободи скелето од обврската за истакнување на светлата од точката 1 ц) од овој член.

5. Надлежниот орган може на пловните патишта на кои е дозволена пловидба само на пловила со југословенско знаме, да го ослободи скелето што не плови од исполнувањето на условите од точката 1 ц) на овој член.

Дополнително обележување на пловилата ноќе за време на пловидба што треба да се заштитат од бранови (Скица II. А. 15)

Член 47

Пловилата што треба да се заштитат од бранови (член 102) покрај другите светла пропишани со одредбите на овој правилник, можат да имаат и едно обично црвено светло и едно обично бело светло, поставени едно над друго така што црвеното светло да биде над белото светло и да бидат на такво место што да се гледаат од сите страни и да не можат да се заменат со други светла.

Дополнително обележување ноќе на пловила неспособни за маневрирање (Скица II. А. 16)

Член 48

Пловилото што е неспособно за маневрирање, освен ако не е насукано или потонато односно ако не се наоѓа во условите предвидени во главата 7 на овој правилник, покрај другите светла за пловидба пропишани со одредбите на овој правилник, мора да покажува по потреба црвено светло, или да дава пропишан звучен знак, или да ги врши истовремено обете овие дејствија.

Обележување за време на пловидба ноќе на пловни објекти што не се пловила (Скица II. А. 17)

Член 49

Без повреда на одредбите на членот 21 од овој правилник, пловните објекти што не спаѓаат во категоријата на пловила, подразбирајќи ги сплавовите и пловечките постројки, мораат да имаат обични бели светла во доволен број заради означување на контурата на објектот.

Б. Обележување ноќе за време на стојење

Обележување на пловила ноќе за време на стојење (Скица II. Б. 1)

Член 50

1. Сите пловила, освен малите пловила и скелињата од членот 53 на овој правилник, за време на стојење мораат да имаат едно обично бело светло видливо од сите страни, а поставено најмаалку 3 m над линијата на ознаката на нурнувањето.

2. Малите пловила, изземајќи ги службените чамци што им припаѓаат на пловилата, мораат да имаат едно обично бело светло видливо од сите страни.

3. Употребата на светлата од точката 1 односно точката 2 на овој член не е задолжителна во случаите:

а) ако пловилото е составен дел на група пловила или на состав во кој пловилата што се наоѓаат на надворешната страна на групата односно составот имаат светло пропишано во точката 1 односно точката 2 на овој член;

б) ако малото пловило е врзано за брегот.

4. Ако надлежниот орган смета дека не е потребно обележување на пловилата поради околностите под кои тие стојат врзани, може да ги ослободи од обврската на истакнување на светлата од овој член.

Дополнително обележување ноќе на пловила за време на стојење, што превезуваат определени запаливи материи (Скица II. Б. 2)

Член 51

1. Пловилата од членот 44 на овој правилник, покрај светлата од членот 50 на овој правилник, мораат да имаат и едно обично сино светло на задниот дел, на погодно место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

2. За време на стојење под условите определени во членот 50 точка 3 а) на овој правилник, синото светло пропишано во точката 1 од овој член мораат да го имаат само оние пловила на кои се наоѓаат обични бели светла.

Дополнително обележување ноќе на пловила за време на стојење, што превезуваат определени експлозивни материи (Скица II. Б. 3)

Член 52

Пловилата од членот 45 на овој правилник, покрај светлата од членот 50 на овој правилник, мораат да имаат и едно обично или јасно светло во црвена боја видливо од сите страни, кое мора да биде поставено околу 1 m под белото светло од членот 50 точ. 1 и 2 на овој правилник.

Обележување на скелиња ноќе за време на стојење на пристани (Скица II. Б. 4)

Член 53

Сите скелиња што стојат на своите пристани мораат да имаат бело светло определено во членот 46 точка 1 а) од овој правилник.

Дополнително обележување ноќе на пловила за време на стојење, што треба да се заштитат од бранови (Скица II. Б. 5)

Член 54

Пловилата што треба да се заштитат од бранови (член 102), покрај другите светла пропишани со одредбите од овој правилник, можат да имаат едно црвено светло и едно бело светло што се пропишани во членот 47 од овој правилник.

Обележување ноќе за време на стојење на пловни објекти што не се пловила (Скица II. Б. 6)

Член 55

Пловните објекти што не спаѓаат во категоријата на пловила, вклучувајќи ги и пловечките постројки и сплавовите, мораат да имаат обични бели светла во доволен број заради означување на контурата на објектот на страната која е свртена кон пловниот пат.

Обележување ноќе за време на стојење на определени рибарски пловила (Скица II. Б. 7)

Член 56

1. Рибарските пловила, вклучувајќи ги и малите пловила, чии мрежи односно друга рибарска опрема се наоѓа во близината на пловниот пат, мораат да ги имаат светлата пропишани во членот 50 од овој правилник.

2. Ако мрежите односно другата рибарска опрема на пловилата од точката 1 на овој член можат да преставуваат пречка за пловидбата, таквите пловила мораат да бидат обележени со обични бели светла во доволен број заради означување на нивната положба.

Обележување ноќе на насукани и потопени пловила, како и на пловечки направи (Скица II. Б. 8)

Член 57

1. Пловечките направи за време на работа, пловилата што вршат работи на пловниот пат, како и насуканите и потопените пловила мораат да имаат:

а) од страната односно од страните на кои пловниот пат е слободен — едно обично светло и едно обично бело светло, или едно јасно црвено светло и едно јасно бело светло, при што црвеното светло се наоѓа околу 1 m над белото светло;

б) од страната односно од страните на кои пловниот пат не е слободен — едно црвено светло, и тоа од иста јачина и на иста височина како црвеното светло од точката 1 а) на овој член.

2. Светлата од точката 1 на овој член мораат да бидат поставени на толкава височина што да бидат видливи од сите страни. Ако пловилото е потопено, овие светла можат да бидат поставени на чамец или истакнати на некој друг погоден начин.

Дополнително обележување ноќе на пловила и пловни објекти чии котви можат да претставуваат опасност за пловидбата (Скица II. Б. 9)

Член 58

1. Пловилата чии котви се така соборени што да можат да претставуваат опасност за пловидбата, мораат да имаат, покрај другите светла пропишани со одредбите на овој правилник, и едно обично бело светло видливо од сите страни, а поставено околу 1 m под светлото од членот 50 точка 1 односно точка 2 на овој правилник.

2. Ако котвите на пловните објекти од членот 55 на овој правилник се така соборени што да можат да претставуваат опасност за пловидбата, светлото предвидено за време на стоење што се наоѓа најблиску до котвите мора да се замени со две обични бели светла видливи од сите страни, а поставени едно над друго на меѓусебно отстојание од околу 1 m.

3. Ако котвите на пловечките направи можат да претставуваат опасност за пловидбата, мораат да бидат обележени со една плутача или пливка на која се наоѓа обично бело светло видливо од сите страни.

III. ОБЕЛЕЖУВАЊЕ ДЕЊЕ

A. Обележување дење за време на пловидба

Обележување на теглени состави дење за време на пловидба (Скица III. А. 1)

Член 59

1. Одредбите од овој член не се применуваат врз мали пловила што теглат само мали пловила ниту малите пловила во теглен состав. Одредбите на членот 61 точка 2 од овој правилник се применуваат врз определени мали пловила што теглат само мали пловила.

2. Пловилото со сопствен погон на челото на теглениот состав мора да има еден жолт цилиндар обрабен со две линии на горната и долната страна, во црна и бела боја, така што белите линии да се наоѓаат на краиштата на цилиндарот. Овој цилиндар мора да биде поставен на клунот вертикално на доволна височина за да може да се гледа од сите страни.

Пловилото мора да има ваков цилиндар и ако пред него се наоѓа едно пловило или повеќе пловила со сопствен погон за испомош во линијата на браздата; овие пловила за испомош мораат исто така да имаат ваков цилиндар.

3. Ако теглениот состав на челото има две пловила со сопствен погон кои пловат едно покрај друго, меѓусебно врзани или неврзани, секое од тие пловила мора да има цилиндар од точката 2 на овој член. Ако повеќе пловила со сопствен погон заеднички преместуваат некое пловило, сплав, пловечка постројка или некој друг пловен објект, оваа одредба се применува врз секое пловило со сопствен погон.

Обележување дење на пловила што користат истовремено и едра и мотор (Скица III. А. 2)

Член 60

1. Пловилото што плови со помош на едра, а истовремено користи и мотор, мора да има еден црн чуњ (конус) чиј врв е свртен спрема горе.

Овој чуњ мора да биде поставен најмалку 3 m над рамнината на ознаката на нурнувањето и на место на кое е најдобро видлив.

2. Одредбите на овој член не се применуваат врз мали пловила.

Обележување дење за време на пловидба на определени мали пловила со сопствен погон (Скица III. А. 3)

Член 61

1. Секое мало пловило со сопствен погон чиј труп е подолг од 7 m мора да има едно бело знаме со хоризонтална црвена линија во средината. Знамето мора да биде поставено на pogodно место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

2. Малите пловила од точката 1 на овој член мораат да имаат знак кога теглат или превлекуваат, врзани за бок, само мали пловила.

Дополнително обележување дење за време на пловидба на пловила што превезуваат определени запаливи материи (Скица III. А. 4, III. А. 5, и III. А. 6)

Член 62

1. Пловилата што превезуваат запаливи материи наведени во прилогот 4 на овој правилник, покрај другите ознаки пропишани со одредбите на овој правилник, мораат да имаат и еден чуњ во сина боја со врвот свртен спрема долу, поставен на pogodно место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

Пловилата што превезувале, во танкови, материи наведени во оваа точка, мораат да ги имаат истите ознаки доколку танковите не се ослободени од гасовите.

2. Ако во теглен состав се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од точката 1 на овој член, пловилото со сопствен погон на челото на составот, покрај другите ознаки пропишани со одредбите на овој правилник, мора да има и еден чуњ во сина боја пропишан во точката 1 на овој член.

3. Ако во потискуван состав се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од точката 1 на овој член, ознаката пропишана во таа точка не се однесува на тие пловила. Во тој случај потискуваниот состав мора да има на предниот дел и на туркачот по еден чуњ во сина боја пропишан во точката 1 на овој член.

Дополнително обележување дење за време на пловидба на пловила што превезуваат определени експлозивни материи (Скица III. А. 7, III. А. 8 и III. А. 9)

Член 63

1. Пловилата што превезуваат експлозивни материи од прилогот 5 како и други експлозивни мате-

рии, покрај другите знаци пропишани со одредбите на овој правилник, мораат да имаат и еден чуњ во црвена боја со врвот свртен надолу а поставен на погодно место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

2. Ако во теглен состав се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од точката 1 на овој член, пловилото со сопствен погон на челото на составот, покрај знаците пропишани со одредбите на овој правилник, мора да има и еден чуњ во црвена боја од точката 1 на овој член.

3. Ако во потискуван состав се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од точката 1 на овој член, светлата пропишани во таа точка не се однесуваат на тие пловила. Во тој случај потискуваниот состав мора да има на предниот дел и на туркачот по еден чуњ во црвена боја од точката 1 на овој член.

Обележувања на скелиња за време на пловидба дење (Скица III. А. 10)

Член 64

Сите скелиња, освен скелињата што пловат слободно, чија должина не е поголема од 13 m, мораат да имаат една топка во зелена боја поставена на височина од најмалку 6 m над рамнината на нурнувањето. Оваа височина може да биде намалена, ако должината на скелето не е поголема од 20 m.

Дополнително обележување дење за време на пловидба на пловила што треба да се заштитат од бранови (Скица III. А. 11)

Член 65

1. Пловилата што треба да се заштитат од бранови (член 102), покрај другите ознаки пропишани со одредбите на овој правилник, можат да имаат и едно знаме чија горна половина е во црвена боја а долната половина во бела боја, поставено на погодно место и на толкава височина што да може да се гледа од сите страни.

Знамето од точката 1 на овој член може да биде знамето со две знамиња поставени едно над друго, со тоа што црвеното знаме да се наоѓа горе а белото знаме долу.

2. Знамињата од точката 1 на овој член можат да бидат заменети со табли во иста боја.

Дополнително обележување дење за време на пловидба на пловила што имаат приоритет за минување (Скица III. А. 12)

Член 66

1. Пловилата што одат да укажат помош на некое загрошено пловило, како и пловилата на кои надлежните органи им дале приоритет за минување на определени места, покрај другите ознаки пропишани со одредбите на овој правилник, мораат да имаат и еден пламенец во црвена боја, истакнат на предниот дел, а поставен на толкава височина што добро да се гледа.

2. Пламенецот во црвена боја може да биде дополнет, по потреба, со звучниот знак од членот 78 точка 5 на овој правилник.

Б. Обележување дење за време на стоење

Обележување дење за време на стоење на пловила што превезуваат определени запаливи материи (Скица III. Б. 1)

Член 67

1. Пловилата од членот 62 на овој правилник, изземајќи ги пловилата што се дел на потискуван

состав, мораат да имаат еден чуњ во сина боја од членот 62 точка 1 на овој правилник.

2. Ако во потискуваниот состав за време на стоење се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од членот 62 на овој правилник, потискуваниот состав мора да ги содржи дополнителните ознаки од членот 62 точка 3 на овој правилник.

Дополнително обележување дење за време на стоење на пловила што превезуваат определени експлозивни материи (Скица III. Б. 2)

Член 68

1. Пловилата наведени во членот 63 на овој правилник, изземајќи ги пловилата што се дел на потискуван состав, мораат да имаат чуњ во црвена боја од членот 63 точка 1 на овој правилник.

2. Ако во потискуваниот состав за време на стоење се наоѓа едно пловило или повеќе пловила од членот 63 на овој правилник, составот мора да ги содржи дополнителните ознаки од членот 63 точка 3 на овој правилник.

Определување дење за време на стоење на пловила што треба да се заштитат од бранови (Скица III. Б. 3)

Член 69

Пловилата што треба да се заштитат од бранови (член 102) мораат да имаат едно знаме или две знамиња односно една табла или две табли од членот 65 на овој правилник.

Обележување дење за време на стоење на мрежи или на друга опрема на рибарски пловила (Скица III. Б. 4)

Член 70

Ако мрежа односно друга опрема на рибарски пловила допира близу до пловниот пат и може да претставува пречка за пловидбата, мора да биде обележена со пливки во жолта боја во доволен број заради означување на нивната положба.

Обележување дење на насукани и потопени пловила како и на пловечки направи заради обележување на страната на која е затворен пловниот пат (Скица III. Б. 5)

Член 71

1. Насукани или потопени пловила мораат да имаат:

а) на страната односно на страните на кои пловниот пат е слободен — едно знаме чија горна половина е во црвена боја а долната половина во бела боја, или две знамиња поставени едно над друго, со тоа што знамето во црвена боја да се наоѓа горе а знамето во бела боја долу;

б) на страната односно на страните на кои пловниот пат не е слободен — едно знаме во црвена боја поставено на иста височина како црвено-белото знаме, или црвено знаме на другата страна.

2. Пловечки направи за време на работа, како и пловила што вршат работи на пловен пат, мораат да имаат:

а) на страната односно на страните на кои пловниот пат е слободен — една топка во црвена боја поставена околу 1 m над топката во бела боја;

б) на страната односно на страните на кои пловниот пат не е слободен — една топка во црвена боја поставена на истата височина како топката во црвена боја на другата страна.

3. Занимањата од точката 1 на овој член можат да бидат заменети со табла во иста боја. Знамињата или таблите, како и балоните, мораат да бидат поставени на толкава височина што да можат да се гледаат од сите страни. Ако пловилото е потопено, знаците можат да бидат поставени на чамец или истакнати на некој друг погоден начин.

Обележување дење на котвите на пловила
(Скица III. Б. 6)

Член 72

1. Пловилата чии котви се така соборени што да можат да претставуваат опасност за пловидбата, мораат секоја од тие котви да ја обележат со една пливка во жолта боја.

2. Знакот од точката 1 на овој член може да биде заменет со две знамиња во бела боја поставени едно над друго на самото пловило. Горното знаме мора да биде поставено најмалку 3 m над рамнината на ознаките на нурнувањето и околу 1 m над другото знаме.

IV. ОСТАНАТИТЕ ЗНАЦИ

Обележувања на забрана за пристап на пловило
(Скица IV. 1)

Член 73

Ако согласно одредбите на членот 123 од овој правилник е забранет пристап на пловило, таквата забрана мора да биде обележена со бела тркалеста табла во пречник околу 60 cm, обрабена со црвена боја, со црвена коса линија преку таблата и со слика на пешак во црна боја во средината на таблата.

Оваа табла, по потреба, мора да биде поставена на пловилото или на пристапно место за влегување на пловилото.

Обележување на забрана на пушење или на употреба на отворено светло или пламен (Скица IV. точка 2)

Член 74

Ако, согласно одредбите на членот 124 од овој правилник, е забрането пушење или употреба на отворено светло односно пламен на пловило, таквата забрана мора да биде обележена со бела тркалеста табла во пречник од околу 60 cm, обрабена со црвена боја, со црвена коса линија преку таблата и со слика на цигара што чури.

Оваа табла, по потреба, мора да биде поставена на пловилото или на пристапно место за влегување на пловилото.

Обележување на пловилата на органите за инспекција на безбедноста на внатрешната пловидба
(Скица IV. 3)

Член 75

Пловилата на органите за инспекција на безбедноста на внатрешната пловидба на предниот дел, на двете страни на трупот, имаат како знак за распознавање бел ромб обрабен со сина линија. Покрај тој знак, овие пловила мораат да имаат:

а) дење — знаме на трговската морнарица и бродарството на внатрешната пловидба на Југославија и бел пламенец со знак за распознавање во средината;

б) дење и ноќе — сино светло со прекини, ако вршењето на работата на органот на инспекцијата го бара тоа.

Знаци за опасност (Скица IV. 4)

Член 76

1. Ако пловилото што се наоѓа во опасност има намера да бара помош, дење може да мафта кружно

со знаме или со кој и да е погоден предмет, а ноќе со некое светло.

2. Знаците од точката 1 на овој член можат да се заменат или да се дополнат со звучните знаци наведени во членот 78 точка 4 на овој правилник.

Знак за забрана на стоење покрај пловило
(Скица IV. 5)

Член 77

1. Ако со посебни прописи на надлежните органи е забрането стоење покрај некое пловило на мало растојание поради исклучително опасна природа на неговиот товар, таквото пловило мора да има на палубата, во надолжната оска, една квадратна табла која на долниот дел има триаголник. Обете страни на оваа табла мораат да бидат бојосани со бела боја а работ со црвена боја и мораат да имаат дијагонала и црна буква „P“ во средината. Обете страни на триаголникот мораат да бидат бели, со црн број во средината која го означува растојанието во метри на кое е забрането стоење.

2. Таблите од точката 1 на овој член мораат да бидат осветлени ноќе така што јасно да можат да се гледаат од обете страни на пловилото.

Глава IV

ЗВУЧНИ ЗНАЦИ НА ПЛОВИЛАТА

Општи одредби

Член 78

1. Ако се одредбите на овој правилник се предвидени звучни знаци, изземајќи ја примената на своно, тие мораат да се даваат:

а) на пловилата со сопствен погон изземајќи ги определените мали пловила наведени во точката б) на овој член — со помош на звучни уреди кои механички се активираат, а кои се поставени доволно високо што да може да се простира звукот слободно спрема клунот, а по можност и спрема крмата на пловилото. Овие звучни знаци мораат да одговараат на прилогот 11;

б) на пловилата без сопствен погон и на малите пловила со сопствен погон што немаат уред за давање знаци — со помош на труба или погоден рог.

2. Звучните знаци на пловилата со сопствен погон, изземајќи ги малите пловила и пловилата што не се опремени со извор на електрична енергија доволно силен за оваа цел, мораат да бидат истовремено проследени со светлосни знаци од иста должина, кои мораат да бидат жолти, јасни и видливи од сите страни.

3. Ако пловилата пловат во состав, пропишаните звучни знаци ги дава само пловилото на кое се наоѓа заповедникот на составот.

4. Ако пловилото кое се наоѓа во опасност има намера да бара помош, може да дава знаци со своно или да повторува долги звуци. Со овие знаци можат да се заменат односно дополнат оптичките знаци од членот 76 на овој правилник.

5. Ако некое од пловилата од чл. 66 и 111 на овој правилник има намера да користи присритет за минување, таквото пловило може да даде звучен знак кој се наоѓа во делот „Ф“ на прилогот 6. Со овој знак може да се дополни оптичкиот знак од членот 66 на овој правилник.

6. Јачината на буката во кормиларницата, мерена во височина на главата на кормиларот, не смее да преминува 80 dB при нормални услови на работата на машините на пловилото.

Употреба на звучни знаци

Член 79

1. Без повреда на другите одредби на овој правилник, секое пловило, освен малите пловила, по

потреба, мора да ги дава знаците содржани во прилогот 6.

2. Малите пловила можат, по потреба, да ги даваат општите знаци содржани во делот А. на прилогот 6.

Забранети звучни знаци

Член 80

1. Забранета е употребата на звучни знаци што не се предвидени со овој правилник, како и употребата на звучни знаци во услови што не се предвидени односно допуштени со овој правилник.

2. По исклучок, заради спогодување помеѓу пловилата, или помеѓу пловилата и копното, дозволена е употребата на звучни знаци што не се предвидени со овој правилник само ако тие не можат да се заменат со знаците предвидени со овој правилник.

Глава V

ОБЕЛЕЖУВАЊЕ НА ПЛОВНИОТ ПАТ

Знаци за регулирање на сообраќајот на пловниот пат

Член 81

1. Прилогот 7 содржи знаци на забрана, обврска, ограничување, препорака и упатување, како и помошни знаци што служат за регулирање на пловидбата на пловниот пат. Прилогот 7 истовремено го определува значењето на овие знаци.

2. Без повреда на другите одредби од овој правилник, како и на посебните наредби на надлежните органи од членот 19 на овој правилник, старешините мораат да се придржуваат кон прописите и да водат сметка за препораките или известувањата што им се ставаат на знаење со знаците наведени во точката 1 од овој член, што се поставуваат на пловниот пат или на неговите брегови.

Обележување на пловниот пат и на пловидбените опасности

Член 82

1. Прилогот 8 содржи пловечки и крајбрежни знаци за обележување на пловниот пат и на пловидбените опасности. Прилогот 8 истовремено го определува значењето на овие знаци.

2. На целиот пловен ток на река пловниот пат е обележен со латерален систем што ја означува положбата на неговите работи во однос на правецот на пловилото што се движи на пловниот пат. „Десната“ и „левата“ страна на пловниот пат, како и „десниот“ и „левиот“ брег на пловниот пат што се наведени во овој правилник се подразбираат во однос на пловило што плови низводно.

Глава VI

ПРАВИЛА НА ПЛОВИДБАТА

А. Општи одредби

Значење на изразите

Член 83

Изразот „спротиводно“ кој се употребува во одредбите на оваа глава го означува правецот на пловниот пат спрема изворот на реката.

Мали пловила; пловила со подводни крила

Член 84

1. Малите пловила кога пловат сами, како и телени и бочни состави што се состојат исклучи-

телно од мали пловила, не смеат да ја попречуваат пловидбата и маневрите на другите пловила, ниту можат да бараат од нив да им се иставаат од патот. Одредбите на членот 4 од овој правилник се применуваат и во овој случај.

2. Правилата на пловидбата кон кои меѓусебно мораат да се придржуваат малите пловила се следните:

1) малите пловила со сопствен погон мораат да им се иставаат од патот на сите други мали пловила;

2) малите пловила што не се движат со сопствен погон ниту со помош на едра, мораат да се иставаат од патот на мали пловила што едрат;

3) малите пловила што мораат да се иставаат од патот мораат навремено да скршнат десно. Ако ова правило не може да се примени од наутички причини, малото пловило што е должно да се истави мора да значи навремено и јасно со соодветна маневра на која страна ќе скршне. Оваа намера може да ја покаже и со звучните знаци од членот 79 точка 2 на овој правилник;

4) ако две мали пловила што се движат со помош на едра се приближуваат едно кон друго на начин што да постои опасност од судир, тогаш едното од тие пловила мора да му се истави на другото пловило според следните правила:

а) ако малите пловила едрат со различни узди (добиваат ветар од различни страни), тогаш малото пловило што едри со леви узди (добива ветар од левата страна) мора да му се истави од патот на малото пловило што едри со десни узди (добива ветар од десната страна);

б) ако две мали пловила едрат со исти узди (добиваат ветар од иста страна), тогаш малото пловило што се наоѓа во приветрина мора да му се истави од патот на малото пловило што се наоѓа во задветрина;

в) пловилото што едри во приветрина може да го престигне пловилото што едри во задветрина.

Приветрина е страната што се наоѓа наспроти главното едро.

3. Пловилата со подводни крила мораат да се придржуваат кон одредбите на точката 1 од овој член, без оглед на нивните димензии. При среќавање помеѓу пловила со подводни крила и други пловила, пловилата со подводни крила мораат да ја означат навремено со оптички или звучни знаци страната на разминувањето, при што другите пловила мораат да го задржат својот правец на движење.

Пловилата со подводни крила се разминуваат меѓусебно така што секое пловило да скршне десно.

4. Одредбите на чл. 86, 87, 89, членот 90 точка 1, членот 91 точка 2 и чл. 92, 94, 95, 96 и 98 од овој правилник не се однесуваат на малите пловила, на телените и бочните состави наведени во точката 1 од овој член, ниту на пловила со подводни крила.

Б. Пресреќавање и прстигање

Општи правила

Член 85

1. Пресреќавање или прстигање на пловила е допуштено само ако широчината на пловниот пат е таква што да овозможува истовремено минување на пловилата кои при тоа водат сметка за сите локални околности и за движењето на другите пловила.

2. Ако пловилата пловат во состав, знаците пропишани во чл. 86 до 94 на овој правилник мора да ги дава само она пловило на кое се наоѓа заповедникот на составот.

3. Во случај на пресреќавање или прстигање на пловила што се движат во правци што исклучуваат секоја опасност од судир, пловилата не смеат да го менуваат својот правец на начин на кој би можел да предизвика опасност од судир.

Пресреќавање: основни правила**Член 86**

1. При пресреќавање, пловилата што пловат спротиводно мораат да им остават соодветен пат на пловилата што пловат низводно, водејќи сметка за локалните околности и за движењето на другите пловила.

2. Без повреда на одредбите на точката 4 од овој член, пловилата што пловат спротиводно и на својата лева страна оставаат место за минување на пловилата што пловат низводно, не мораат да даваат никаков знак.

3. Пловилата што пловат спротиводно и на својата десна страна оставаат место за минување на пловилата што пловат низводно, мораат навремено да ги покажат следните знаци:

а) дее: на десниот бок — бело силно светло со прекини, или да мавтаат светлосино знаме. Овие знаци мораат јасно да се гледаат од правецот на клунот, а по можност и од правецот на крмата на пловилото;

б) ноќе: на десниот бок — бело јасно светло со прекини. Ова светло мора да биде видливо од правецот на клунот, а по можност и од правецот на крмата на пловилото. Овие знаци мораат да се покажуваат додека не се заврши разминување.

4. Ако постои страв дека пловилата што пловат низводно не ја сфатиле намерата на пловилата што пловат спротиводно, пловилата што пловат спротиводно се должни да ги даваат следните знаци:

а) еден краток звук, ако разминувањето треба да се изврши од нивната лева страна, или

б) два кратки звука, ако разминувањето треба да се изврши од нивната десна страна.

5. Без повреда на одредбите на членот 87 од овој правилник, пловилата што пловат низводно мораат да го следат патот кој, согласно одредбите од овој член, ќе им го означат пловилата што пловат спротиводно. Пловилата што пловат низводно мораат да ги повторуваат оптичките знаци од точката 3 и звучните знаци од точката 4 на овој член, што им ги упатиле пловилата што пловат спротиводно.

Пресреќавање: отстапување од основните правила**Член 87**

1. Ако на пловилата што пловат низводно не им одговара патот кој, во смисла на членот 86 од овој правилник, им го определиле пловилата што пловат спротиводно, таквите пловила, под услов да се увериле дека без опасност може да им се исполни барањето, имаат право да бараат од пловилата што пловат спротиводно да го променат патот.

2. Во случајот од точката 1 на овој член, пловилата што пловат низводно мораат навремено да ги дадат следните знаци:

а) „еден краток звук“ — ако разминувањето треба да се изврши од левата страна;

б) „два кратки звука“ — ако разминувањето треба да се изврши од десната страна. Покрај тоа мораат да ги покажат и оптичките знаци од членот 86 точка 3 на овој правилник.

3. Пловилата што пловат спротиводно мораат да го усвојат барањето на пловилата што пловат низводно и тоа да го потврдат на следниот начин:

а) ако разминувањето треба да се изврши од левата страна, пловилата мораат да дадат „еден краток звук“ и да го прекинат давањето на оптичките знаци од членот 86 на овој правилник;

б) ако разминувањето треба да се изврши од десната страна, пловилата мораат да дадат „два кратки звука“, а покрај тоа и оптичките знаци од членот 86 точка 3 на овој правилник.

4. Ако постои страв дека пловилата што пловат спротиводно не ја сфатиле намерата на пловилата што пловат низводно, пловилата што пловат низводно мораат да ги повторуваат звучните знаци од точката 2 на овој член.

5. Ако пловилата што пловат спротиводно утврдат дека не е погоден патот што го бараат пловилата што пловат низводно и дека поради тоа постои опасност од судир, пловилата што пловат спротиводно мораат да дадат „една низа мошне кратки звуци“. Тогаш старешините на пловилата мораат да ги преземат сите можни мерки за да ја избегнат опасноста.

Пресреќавање со пловила влечени од брегот**Член 88**

Во случај на пресреќавање на пловило што се влече од брегот и на пловило што се движи со сопствен погон, второво пловило, отстапувајќи од одредбите на чл. 86 и 87 од овој правилник, мора да му остави на првото пловило слободно место покрај брегот од кој се врши влечење.

Пресреќавање во тесни прооди**Член 89**

1. За да се избегне, по можност, пресреќавање на пловила на секторите или местата на кои пловниот пат нема неспорно доволна широчина за разминување (теснина), се применуваат следните правила:

а) сите пловила мораат да минат низ тесните прооди во најкратко можно време;

б) ако видикот е ограничен, пловилата пред да влезат во тесниот проод мораат да дадат „еден долг звук“. По потреба, особено кога тесниот проод е долг, пловилата мораат да го повторуваат овој знак додека пловат низ тесниот проод;

в) ако пловилата што пловат спротиводно утврдат дека пловилото што плови низводно тужму влегува во тесниот проод, должни се да се запрат под тесниот проод додека не мине пловилото што плови низводно;

д) ако пловилото што плови спротиводно веќе влегло во тесниот проод, пловилата што пловат низводно мораат да се запрат, по можност, пред тесниот поред додека не мине пловилото што плови спротиводно.

2. Ако дојде до неизбежно пресреќавање во тесен проод, пловилата мораат да ги преземат сите можни мерки разминувањето да се изврши на местото и во условите што претставуваат најмала опасност. Секој старешина на пловило што ќе утврди опасност од судир, мора да даде „една низа мошне кратки звуци“.

Забрана на пресреќавање обележена со знаци за обележување на пловниот пат**Член 90**

1. При приближување кон сектори што се обележени со знакот на забрана А. 4 (прилог 7), пловилата што пловат спротиводно мораат да се запрат ако се појават пловила што пловат низводно и да причекаат додека тие не го минат овој сектор.

2. Ако надлежните органи заради избегнување на пресреќавање на пловила пропишат наизменично едномерно минување:

а) забраната на минување се обележува со општиот знак за забрана А. 1 (прилог 7);

б) одобрението за минување се обележува со општиот знак за одобрение Е. 1 (прилог 7).

Зависно од локалните околности знакот за забрана на минување може да биде најавен со знакот за обврска Б. 8 (прилог 7) во својство на претсигнал.

3. Ако сигналната станица определена да ги истакнува знаците од точката 2 на овој член, не ги покаже тие знаци од кои и да било причини, пловилата мораат да се запрат и да причекаат додека надлежните органи усно или со соодветни знаци им одобрат минување.

Престигање: општи одредби**Член 91**

1. Престигање е допуштено само ако пловилото што врши престигање се уверило дека таков маневар може да се изврши без опасност.

2. Состигнатото пловило мора да го олесни престигањето колку што е тоа потребно и можно. Состигнатото пловило мора да ја намали брзината на движењето ако тоа е потребно за да се изврши престигањето без опасност и доволно брзо за да не се попречува движењето на другите пловила.

Престигање: постапка и знаци на пловилата**Член 92**

1. Ако поради престигање на пловило не ќе се појави опасност од судир, пловилото што врши престигање може да го обиколи состигнатото пловило од левата страна или од десната страна. Ако престигањето може да се изврши а при тоа состигнатото пловило да не мора да го менува правецот на движењето, пловилото што врши престигање не дава никаков звучен знак.

2. Ако престигањето на пловило не може да се изврши а при тоа состигнатото пловило да не мора да се истава од својот пат, или ако постои страв дека состигнатото пловило не ја забележало намерата на пловилото што го стигнува, пловилото што врши престигање мора да ги даде следните звучни знаци:

а) „два долги звука проследени со два кратки звука“, ако има намера да изврши престигање од левата страна на состигнатото пловило;

б) „два долги звука проследени со еден краток звук“, ако има намера да изврши престигање од десната страна на состигнатото пловило.

3. Ако може да го прифати барањето на пловилото што го стигнува, состигнатото пловило мора да остави потребен простор на бараната страна иставајќи се, по потреба, на спротивната страна и мора да ги даде следните звучни знаци:

а) „еден краток звук“, ако престигањето ќе се изврши од неговата лева страна;

б) „два кратки звука“, ако престигањето ќе се изврши од неговата десна страна.

4. Ако престигањето не е можно на страната што ја барало пловилото што врши престигање, туку е можно на спротивната страна, состигнатото пловило мора да ги даде следните звучни знаци:

а) „еден краток звук“, ако престигањето може да се изврши на неговата лева страна, а

б) „два кратки звука“, ако престигањето може да се изврши на неговата десна страна.

Ако има намера да го обиколи состигнатото пловило и под условите од ставот 1 на оваа точка, пловилото што врши престигање мора да ги даде следните звучни знаци:

— „два кратки звука“ — во случајот од точката 4 а) од овој член;

— „еден краток звук“ — во случајот од точката 4 б) од овој член. Во случајот од точката 4 став 2 на овој член, состигнатото пловило мора да остави доволно место на страната на која треба да се изврши престигањето иставајќи се, по потреба, на спротивната страна.

5. Ако престигањето на пловилата не е можно да се изврши без опасност од судир, состигнатото пловило мора да даде „пет кратки звука“.

Престигање на пловила влечени од брегот**Член 93**

Ако престигањето се врши помеѓу пловило кое се влече од брегот и пловило кое слободно плови, второто пловило секогаш мора да му ја остави на првото пловило слободна страната од која се врши влечењето од брегот.

Ц. Други правила на пловидбата**Пловидба на сектори на кои е пропишан правецот****Член 94**

1. На секторите на пловниот пат на кои правецот на движењето на пловилата е пропишан, правецот е обележен со знаците за обврска Б. 2, Б. 3 и Б. 4 (прилог 7). Крајот на секторот мора да биде обележен со знакот за упатување Е. 11 (прилог 7).

2. На вака обележениот сектор на пловниот пат, пловилата што пловат спротиводно не смеат да го попречуваат во кој и да било случај движењето на пловилата што пловат низводно; особено при приближувањето кон знакот за обврска Б. 4 пловилата што пловат спротиводно мораат, по потреба, да ја намалат брзината на движењето и во краен случај да се запраат за на пловилата што пловат низводно да им овозможат да извршат маневар.

Движење**Член 95**

1. Пловилата смеат да извршат свртување само кога претходно се увериле, водејќи сметка за одредбите на точ. 2 и 3 од овој член, дека движењето на другите пловила допушта да се изврши маневарот без опасност и дека другите пловила нема да бидат присилени да го променат нагло својот правец или брзината на движењето.

2. Ако намислуваниот маневар мора да ги присили другите пловила да го променат својот правец или брзината на движењето, пловилото што има намера да се сврти мора да го најави навремено, пред да се сврти, својот маневар давајќи ги следните знаци:

а) „еден долг звук проследен со еден краток звук“, ако има намера да се сврти околу својата десна страна,

б) „еден долг звук проследен со два кратки звука“, ако има намера да се сврти околу својата лева страна.

3. Другите пловила во таков случај, ако е тоа потребно и можно, мораат да го променат својот правец и брзината на движењето за да се изврши без опасност свртувањето. На пловилата што имаат намера да се свртат за да се постават во насока спротивна на насоката на водната струја, другите пловила мораат да овозможат да може да се изврши наведениот маневар навремено.

4. Забрането е секое свртување на секторите обележени со знакот за забрана А. 8 (прилог 7). Ако на пловниот пат постојат сектори што се обележени со знакот за упатување Е. 8 (прилог 7), му се препорачува на стареципата на пловилото свртувањето да го врши на тој сектор, со тоа што да се придржува кон одредбите на овој член.

Постапка при отпловување и преминување на друга страна на пловниот пат**Член 96**

Изземајќи ги скелињата, одредбите на членот 95 од овој правилник се однесуваат и на пловилата што го напуштаат своето котвиште или врзиште, без свртување или кои преминуваат на другата страна на пловниот пат. Наместо звучните знаци од членот 95 точка 2 на овој правилник, овие пловила мораат да ги дадат следните звучни знаци:

„еден краток звук“, ако скршнуваат десно,
„два кратки звука“, ако скршнуваат лево.

Забрана на влегување во меѓупросторите на теглен состав**Член 97**

Забрането е да се влегува во меѓупросторите што ги раздвојуваат поодделните редови на теглен состав.

Впловување и испловување од пристанишни базени и од споредни пловни патишта

Член 98

1. Пловилата смеат да впловат во пристанишен базен или во спореден пловен пат, или да испловат од нив, само ако се увериле дека нивните маневри можат да се извршат без опасност и дека другите пловила нема да бидат присилени да го менуваат нагло својот правец и брзина на движењето. Во извесни случаи пловните патишта што се сметаат како споредни патишта можат да бидат обележени со знаците Е. 9 и Е. 10 (прилог 7).

2. Пловилата што испловуваат од пристанишен базен или од спореден пловен пат, а овој нивни маневар може или мора да ги присили другите пловила да го променат својот правец или брзината на движењето, мораат да го најават навремено својот маневар давајќи:

„три долги звука проследени со еден краток звук“, ако по испловувањето имаат намера да скршнат десно;

„три долги звука проследени со два кратки звука“, ако по испловувањето имаат намера да скршнат лево;

„три долги звука“, ако по испловувањето немаат намера да го менуваат својот правец на движењето. Другите пловила во овие случаи, по потреба, мораат да го променат својот правец и брзината на движењето.

3. Ако пред излезот од пристанишниот базен или од споредниот пловен пат е поставен знакот Б. 9, на пловилата им е забрането да влезат во главниот пловен пат или да минат на неговата друга страна, ако овој нивни маневар би ги присилил пловилата на главниот пловен пат да го менуваат својот правец или брзината на движењето.

Наспоредна пловидба; забрана на приближување на пловилата

Член 99

1. Наспоредна пловидба е дозволена само во случај ако пловниот пат има несомнено доволна широчина, така што при тоа да мора да се води сметка за сите локални околности и за движењето на другите пловила.

2. Без повреда на одредбите на членот 20 од овој правилник, на пловилата им е забрането да пристапуваат кон пловила што се движат, или да се врзуваат за нив без изречно одобрение на нивниот старешина, односно на заповедникот на составот (член 2).

3. Надлежниот орган, по потреба, може да забрани наспоредна пловидба на определени сектори на пловниот пат.

Забрана на влечење котви, јажиња и синцири по речното дно

Член 100

1. Забрането е да се влечат котви, јажиња и синцири по речното дно.

2. Забраната од точката 1 на овој член не се однесува на помали поместувања на местата за стоање ниту на маневри. На секторите што според членот 120 точка 2 од овој правилник се обележени со знакот за забрана А. 6 (прилог 7), оваа забрана се однесува и на помали поместувања на местата за стоање и на маневрите.

3. Оваа забрана не се применува на секторите на пловниот пат што според членот 120 точка 1 од овој правилник се обележени со знакот за упатување Е. 6 (прилог 7).

Забрана на пловидба со помош на водна струја

Член 101

1. Забрането е пловидба со помош на водна струја. Оваа забрана не се однесува на мали поместувања на местата за стоање ниту на маневри.

2. Како пловила што се спуштаат со помош на водна струја со клунот свртен спротиводно чија машина работи за движење на пловилото напред, се сметаат пловилата што се движат спротиводно а не пловилата што се движат со помош на водната струја.

Заштита од бранови

Член 102

1. Пловилата мораат да ја пригодат својата брзина заради избегнување на создавање бранови или преголемо повлекување на вода кое би можело да предизвикува оштетувања на пловилата што стојат или се движат, како и оштетувања на градежите. Пловилата не смеат да ја намалат брзината на движењето под онаа која е потребна за сигурно управување.

Одредбата од ставот 1 на оваа точка се применува и на секторите на пловниот пат што се обележени со знакот А. 9 (прилог 7).

2. Со резерва на одредбите на членот 4 од овој правилник, пловилата не се должни да се придржуваат кон обврските предвидени во точката 1 на овој член во однос на малите пловила.

3. При минување покрај пловила што се обележени:

дење: со едно знаме или со табла во црвено-бела боја (член 65), а ноќе: со едно обично црвено светло поставено околу 1 m над обичното бело светло (член 47). Другите пловила својата брзина на движењето мораат да ја пригодат на начинот пропишан во точката 1 на овој член и покрај тоа, мораат што повеќе да се оддалечат од пловилата покрај кои минуваат. Право на употреба на овие знаци имаат само:

а) пловила што се тешко оштетени или што учествуваат во акција на спасување, како и пловила што се насукани, потопени или неспособни за маневрирање;

б) пловила што имаат писмено одобрение од надлежниот орган.

4. При минување покрај пловечки направи што се во погон и покрај други пловила од чл. 57 и 71 на овој правилник што се обележени на начинот пропишан во тие членови, другите пловила мораат да ја пригодат својата брзина на движењето на начинот пропишан во точката 1 на овој член. Другите пловила, исто така, мораат што повеќе да се оддалечат од пловилата покрај кои минуваат.

Теглени, потискувани и бочни состави

Член 103

1. Пловилата со сопствен погон што задвижуваат состав мораат да располагаат со доволна сила за обезбедување добра маневарска способност на составот.

2. Туркачот мора да биде способен да го запре составот навремено без вртење и при тоа да може да маневрира добро со него.

3. Пловилата со сопствен погон што теглат, потискуваат или превлекуваат за бок приврзани други пловила, не смеат да ги напуштат тие други пловила за време на маневрата на врзување или котвене, пред тие да го ослободат пловниот пат и додека заповедникот на составот не се уверил дека пловилата се безбедни.

Прекинување на пловидба

Член 104

Ако надлежниот орган со општиот знак за забрана А. 1 (прилог 7) стави до знаење дека пловидбата е забранета, сите пловила мораат да се запрат пред тој знак на забрана.

Б. Скелиња**Правила што се применуваат на скелиња****Член 105**

1. Скелињата можат да преминуваат преку пловен пат само кога пловниот пат е слободен. За време на преминувањето преку пловниот пат скелињата мораат да се држат на толкава оддалеченост од пловилата што овие да не бидат присилени да го менуваат својот правец на движењето или да ја намалуваат својата брзина на движењето заради забегнување на судир.

2. Скелето што не плови слободно, покрај тоа, мора да се придржува и кон следните правила:

а) ако не е во сообраќај, скелето мора да стои на местото што му го определил надлежниот орган. Ако не му е определено никакво место за стоење, тоа мора да се постави така што пловниот пат да остане слободен;

б) скелето не смее да се задржува на пловниот пат подолго отколку што тоа го бара службата на превезувањето;

в) забрането е задвижување на скелиња со помош на надолжно јаже.

Е. Минување низ мостови, брани и преводници**Минување низ мостови и брани. Општи одредби****Член 106**

1. Забрането е секако пресреќавање или прстигање во отвор на мост или брана, освен ако пловниот пат има неспорно доволна широчина за истовремено минување.

2. Кога е дозволено минување низ некој отвор на мост или брана и кога на отворот се наоѓа:

а) знакот А. 10 (прилог 7) — пловидбата е забранета надвор од просторот обележен со две табли од кои се состои овој знак;

б) знакот Д. 2 (прилог 7) — на пловилата им се препорачува да се движат во просторот обележен со две табли од кои се состои овој знак.

Минување под постојани мостови**Член 107**

1. Ако некои отвори на постојани мостови се обележени: со едно или со повеќе црвени светла или со табли црвено-бело-црвени (знак А. 1 — прилог 7), тогаш минувањето низ овие отвори е забрането.

2. Кога некои отвори на мостови се обележени:

а) со знакот Д. 1 а) (прилог 7),

б) со знакот Д. 1 б) (прилог 7), знаците од точката 2 на овој член поставени над отворот на мостот значат препорака да се користат првенствено овие отвори.

Ако отворот на мостот е обележен со знакот наведен под а, отворот е слободен за пловидба во обега насоки.

Ако отворот на мостот е обележен со знакот наведен во точката б) на овој став, отворот е забранет за пловидба од другата насока. Во овој случај отворот на мостот на другата страна е обележен со знакот за забрана А. 1 (прилог 7).

3. Ако некои отвори на постојани мостови се обележени според точката 2 на овој член, пловилата можат да ги користат необележените отвори на мостот само на сопствен ризик.

Минување низ подвижни мостови**Член 108**

1. Без повреда на другите одредби од овој правилник, старешината на пловилото е должен при приближување и минување низ подвижни мостови да се придржува кон наредбите што во извесни случаи може да му ги даде персоналот од мостот заради безбедност и уредно одвивање на пловидбата или заради забрзување на минувањето на пловилата.

2. При приближувањето кон подвижниот мост пловилата мораат да го забават своето движење.

Ако не можат или немаат намера да минат низ подвижниот мост, во случај да се поставени на брегот таблите Б. 5 (прилог 7), пловилата мораат да се запрат пред тие табли.

3. При приближување кон подвижниот мост забрането е прстигање, освен ако персоналот на мостот не даде посебен налог.

4. Минувањето низ подвижни мостови може да биде регулирано со следните знаци:

а) со едно црвено светло, што значи: минувањето е забрането;

б) со помош на две зелени светла, што значи: минувањето е дозволено;

в) со помош на две црвени светла поставени едно над друго, што значи: службата за отворање на мостот е запрена.

5. Црвените светла од точката 4 на овој член можат да бидат заменети со црвено-бело-црвени табли (знак А. 1, прилог 7), а зелените светла — со зелено-бело-зелени табли (знак Е. 1, прилог 7).

Минување низ брани**Член 109**

1. При минување низ брана на пловилата им е забрането да влечат котви, јажиња и синдири.

2. Минување низ отвор на брана е дозволено само ако отворот е обележен на левата и десната страна со знакот Е. 1 (прилог 7).

3. Забраната на минување низ отвор на брана се обележува: со едно или повеќе црвени светла или табли бојсани црвено-бело-црвено (знак А. 1, прилог 7).

4. Отстапувајќи од точката 2 на овој член, на браните што имаат мост слободното минување може да биде обележено со знаците Д. 1 (прилог 7) поставени на мостот над отворите.

Минување низ преводници**Член 110**

1. Без повреда на другите одредби на овој правилник, во преводниците и во пристаништата на преводниците старешината на пловило мора да се придржува кон наредбите кои, по потреба, може да му ги даде ракувачот на преводницата заради безбедност и уредно одвивање на пловидбата или заради забрзување на минувањето низ преводниците и заради нивното целосно користење.

2. При приближување кон пристаништата на преводницата пловилата мораат да го забават возењето. Ако не можат или немаат намера да влезат веднаш во преводницата, пловилата, ако на брегот се поставени таблите Б. 5 (прилог 7), мораат да се запрат пред овие табли.

3. При приближување кон бродските преводници и во пристаништата на секторот обележен со знаците А. 2 (прилог 7) забрането е секое прстигање без посебно одобрение од ракувачот на преводницата.

4. На пловилата им е забрането да влечат во преводниците котви, јажиња или синдири.

5. Пловилата мораат да се придржуваат кон следните правила во преводниците:

а) ако на сидовите на комората се означени гранични линии, пловилата мораат да се постават помеѓу овие линии;

б) за време на полнење и празнење на комората, пловилата мораат да бидат врзани за сидот на комората, а маневрата со јажињата мора да се одвива на начин со кој се исклучува можноста од удир на пловилото по сидовите или по вратата на комората;

ц) задолжителна е употребата на одбојници; тие мораат да бидат непотпаливи, ако не се зацврстени на боквите на пловилото;

д) забранета е употреба на канца со железна опкова;

е) на пловилата им е забрането да исфрлаат вода или да дозволат да се излева вода на земјиштето околу преводницата.

6. Впловувањето во преводницата е регулирано дење и ноќе со оптички знаци поставени на една или на двете страни на преводницата. Овие знаци ги имаат следните значења:

а) две црвени светла поставени едно над друго: пловидбата е запрена (запрен погонот на преводницата);

б) две црвени светла поставени едно покрај друго: забрането е впловувањето (преводницата е затворена);

ц) гаснење на едно од двете црвени светла наведени под б); забрането е впловувањето (вратата се подготвува за отворање);

д) два зелени светла поставени едно покрај друго: дозволено е впловување.

7. Излегувањето од комората е регулирано дење и ноќе со оптички знаци, поставени на една или на двете страни на преводницата. Овие знаци ги имаат следните значења:

а) едно црвено светло: забрането испловување;

б) едно зелено светло: дозволено испловување.

8. Ако не функционираат светлата наведени во точ. 6 и 7 на овој член, мораат да се применат одредбите од членот 90 точка 3 на овој правилник.

Ред за минување низ преводници

Член 111

Редот за минување на пловилата низ преводниците се определува според редот на нивното доаѓање на местата што ќе ги определи надлежниот орган. По исклучок:

а) ракувачот на преводницата заради подобро искористување на преводницата може да даде наредба која отстапува од овој ред;

б) правото на приоритет на минување низ преводниците го имаат пловилата или категоријата на пловилата на кои надлежниот орган посебно им го одобрил тоа право; овие пловила тогаш мораат да го истакнат црвениот пламенец предвиден во членот 66 на овој правилник, а освен тоа можат да го најават своето пристигање со звучниот знак од делот „Ф“ на прилогот 6 (член 78 точка 5);

ц) малите пловила не можат да бараат посебно пропуштање низ преводница.

Ф. Пловидба во услови на намалена видливост, пловидба со помош на радар

Ограничување на пловидба

Член 112

1. Пловилата што пловат по матно време односно во услови на ограничена видливост (измаглица, магла, снежна висулица, порсен дожд итн.), мораат да ја намалат во соодветна мера својата брзина на движењето, зависно од намалувањето на видливоста.

Пловилата мораат да имаат стража на предниот дел, а составот на пловила — само на првото пловило. Стражата мора да се наоѓа на оддалеченост на која го гледа или го слуша старешијата на пловилото односно заповедникот на составот, или мора да биде во телефонска врска со низ. Овие пловила, по потреба, мораат да ги употребат светлата што се пропишани за ноќно обележување.

2. Водејќи сметка за условите на видливост, за присуството и движењето на други пловила, како и за локалните услови, пловилата мораат да се запрат штом патувањето не може да продолжи без опасност. Освен тоа, теглен состав мора да се запрети на најблиско дозволено место, ако во составот визуелната врска помеѓу теглените пловила и теглачот станала неможна.

3. При запирање, пловилата што е можно повеќе мораат да го ослободат пловниот пат.

Звучни знаци за време на движење

Член 113

За време на пловидба во услови на ограничена видливост секое пловило што плови само мора да даде како знак за магла „еден долг звук“, а секое пловило на кое се наоѓа заповедникот на составот мора да даде „два долги звука“. Пловилата мораат да ги повторуваат овие знаци во растојание од најмногу една минута. На пловилата што пловат низводно со помош на радар се применуваат одредбите од членот 115 точка 5 на овој правилник наместо одредбите од овој член.

Звучни знаци за време на стоење

Член 114

1. Пловилата што стојат на пловен пат или во неговата близина, надвор од пристаништата и местата што надлежните органи посебно ги определиле за стоење, во условите на ограничена видливост мораат веднаш, штом ќе го чујат знакот пропишан во членот 113 на овој правилник и за времето додека го слушаат од пловилото што се доближува, да ги дадат следните знаци:

а) еден двоен удир во своно, ако се наоѓаат на левата страна на пловниот пат;

б) два двојни удира во своно, ако се наоѓаат на десната страна на пловниот пат;

ц) три двојни удира во своно, ако се наоѓаат во неопределена положба.

2. Знаците од точката 1 на овој член мораат да се повторуваат во растојание од по најмногу една минута.

3. Кај потискувани состави одредбите од точ. 1 и 2 на овој член се применуваат само на туркачот, а кај бочни состави — само на едно пловило во составот. Кај теглени состави овие одредби се применуваат само на теглачот и на последното пловило во составот.

Посебни одредби за пловилата што пловат со помош на радар

Член 115

1. Одредбите од овој член се применуваат само на пловилата што се опремени со радарски уред приспособен за потребите на внатрешната пловидба и со уред за покажување на брзината на скршнувањето на пловилото, под услов овие уреди да одговараат за типовите што се одобрени од страна на надлежните органи.

2. Користењето на радарски уред не го ослободува пловилото од придржување кон сите одредби на овој правилник, освен исклучоците што произлегуваат од посебните одредби на овој правилник.

3. При одлучувањето за прекинување и продолжување на пловидбата, како и при определувањето на брзината на движењето (член 112), пловилата што

користат радарски уред смеат да се опираат на радарската детекција како на помошно наутичко средство, но само до таа мера што сигурноста на другите пловила да не биде загрозна. Тие мораат да водат сметка особено за влијанието на намалувањето на видливоста за старешините на другите пловила.

4. Ако пловилото користи радар за пловидба во услови во кои пловидбата без радар би била неможна, во кормиларницата мораат да се наоѓаат непрекинато две леца кои едното мора да биде во потребна мера упатено во овој вид пловидба.

5. Покрај тоа, секое пвило што плови низводно при услови на намалена видливост, изземајќи ги малите пловила, штом на радарскиот екран ќе забележи пвило чија положба или правец би можеле да предизвикаат опасна ситуација, или ако тоа се приближува кон сектор на кој би можеле да се наоѓаат пловила, а кои уште не можат да се покажат на радарскиот екран:

а) наместо знакот пропишан во членот 113 на овој правилник, мора да даде трипати едноподруго по три звука од различна височина што се сменуваат без прекин, со вкупно траење од околу две секунди. Фреквенциите на тоновите мораат да се наоѓаат во опсег помеѓу 165 и 297 герца. Помеѓу највисокиот и најнискиот тон мора да постои растојание од најмалку два цели тона. Секоја низа од три тона мора да почне со најнискиот, а да заврши со највисокиот тон. Наведениот знак (трипати три тона) мора да се повторува колку што бара потребата;

б) мора да ја намали брзината, а ако е потребно да се запре со клунот свртен низводно и да се сврти спротиводно.

Секое пвило што плови спротиводно, ако се наоѓа во исти околности, мора да ги дава знаците пропишани во членот 113 на овој правилник.

Одредбите што се применуваат на бродови кога ќе го чујат знакот од членот 115 точка 5 а) на овој правилник

Член 116

Штом ќе го чујат знакот од членот 115 точка 5 а) на овој правилник, пловилата:

а) ако се наоѓаат покрај брегот, мораат да му се приближат, а по потреба, да се запрат покрај него додека не се изврши разминување;

б) ако не се наоѓаат во близина на брегот, особено ако започнале преминување од еден брег спрема другиот брег, мораат да го ослободат пловниот пат што повеќе и колку што е можно побрзо.

Глава VII

ПРАВИЛА ЗА СТОЕЊЕ

Општи одредби; места за стоење, за котвење и за врзување

Член 117

1. Без повреда на другите одредби на овој правилник, пловилата мораат да одберат места за стоење што поблиску до брегот колку што им допушта нивното газење и локалните околности. Пловилата во никој случај не смеат да ја попречуваат пловидбата.

2. Освен посебните услови што ги поставуваат надлежните органи, пловечките постројки мораат да бидат така поставени што пловниот пат да остане слободен за пловидба.

3. Јавните места за стоење, за котвење и за врзување можат да бидат обележени со знаците Е.5, Е.6 и Е.7 (прилог 7).

Безбедност на укотвени и врзани пловила

Член 118

За време на стоење, пловилата, како и пловечките постројки, мораат да бидат укотвени или врзани на доволно безбеден начин имајќи го предвид дејството на водната струја, брановите и појавата на

повлекување на вода што ја предизвикуваат пловилата. Покрај тоа, тие мораат да бидат укотвени или врзани така што да можат да ги издржат промените на водостојот.

Забрана на стоење (котвење и врзување)

Член 119

1. На секторите на пловниот пат на кои постои општа забрана на стоење, стоењето е допуштено само на местата што се обележени со знакот Е.5 (прилог 7) и само на онаа страна на пловниот пат на кој е поставен тој знак.

2. На другите сектори на пловниот пат забрането е стоење:

а) во некои прооди во смисла на членот 89 од овој правилник и на местата што би станале тесни прооди ако на нив би стоеле пловила, како и на пристапите на овие места;

б) на утожи на пловни притоци и на влезови во пристанишни базени и во пловни ракави;

в) на траса по која пловат скелиња;

д) на пат што го користат пловила за допловување на пристан или за отпловување, ако пристанот е обележен со знакот за забрана А.5 (прилог 7);

е) под мостови и под електрични водови од висок напон, изземајќи ги отстапувањата што ќе ги одобрат надлежните органи;

ф) на места за свртување што се обележени со знакот за упатување Е.8 (прилог 7), изземајќи ги отстапувањата што ќе ги одобрат надлежните органи;

г) покрај брег од кој се врши механичко влечење на пловила;

х) на сектори што се обележени со знакот за забрана А.5 (прилог 7); во овие случаи забраната се однесува само на онаа страна на пловниот пат на која е поставен овој знак.

Забрана на котвење

Член 120

1. На секторите на пловниот пат на кои постои општа забрана на котвење, котвењето е допуштено само на местата што се обележени со знакот за упатување Е. 6 (прилог 7) и само на онаа страна на пловниот пат на која е поставен овој знак.

2. На другите делови на пловниот пат котвењето е забрането на местата што се обележени со знакот за забрана А. 6 (прилог 7); забраната се однесува на онаа страна на пловниот пат на која се наоѓа знакот.

Забрана на врзување

Член 121

1. Врзувањето за брегот е забрането на секторите што се обележени со знакот за забрана А. 7 (прилог 7), на онаа страна на пловниот пат на која е поставен знакот.

2. Забрането е заради врзување или повлекување на пловила служење со предмети што не се наменети нарочно за оваа цел, како што се огради, дирекци, гранични столпчиња, столбови итн.

Стража

Член 122

1. Пловила што стојат на пловниот пат мораат да имаат непрекинато спремна стража.

2. Пловилата што стојат надвор од пловниот пат или што се врзани за брегот не морат да имаат стража, освен ако тоа го бараат локалните околности или ако тоа го пропишат надлежните органи.

Глава VIII

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Забрана на пристап на пловило

Член 123

1. Пристапот на пловила што превезуваат запаливи, експлозивни и други материји наведени во прилозите 4 и 5, како и радиоактивни материји, им е забранет на сите лица што не ѝ припаѓаат на посадата и на членовите на посадата, односно што не се во служба.

Одредбата од ставот 1 на оваа точка се однесува на пловила што не превезувале запаливи материји во своите танкови, ако танковите не се ослободени од гасовите.

2. Ако за време на стојење пловилата непосредно или посредно се врзани за брегот, мораат да имаат табла наведена во членот 73 на овој правилник. Оваа табла иоке мора да биде осветлена.

Забрана на пушење и употреба на отворен пламен или светло

Член 124

1. Забрането е пушење и употреба на отворен пламен или светло на пловилата што превезуваат запаливи материји наведени во прилогот 4, или што превезувале такви материји во своите танкови и танковите не се ослободени од гасовите.

Одредбата од ставот 1 на оваа точка не се однесува на просториите на пловило што ѝ служат на посадата за живеење.

2. Пловилата мораат да имаат табла која е наведена во членот 74 на овој правилник. Ако пловилата стојат иоке, а се врзани непосредно или посредно за брегот, таблата мора да биде осветлена.

Забрана на поставување мрежи или друга опрема за ловење риба

Член 125

Забрането е да се поставува во пловен пат мрежа или друга опрема за ловење риба на начин со кој би се затворил пловниот пат.

Глава IX

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 126

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок на внатрешната пловидба работната организација или друго правно лице што е носител на правото на користење на пловило:

1) ако пловилото нема старешина на пловило кој има пропишана стручна подготовка (член 2 точка 1);

2) ако пловилото нема ознаки на нурнувањето и лествици на газењето (член 29).

За кое и да е дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок на внатрешната пловидба и одговорното лице во работната организација или во друго правно лице со парична казна до 1.000 динари.

Член 127

Со парична казна до 1.000 динари ќе се казни за прекршок на внатрешната пловидба работната организација или друго правно лице што е носител на правото на користење:

1) ако пловилото или малото пловило нема ознаки за идентификација или ако ознаките за идентификација не се испишани на пловилото на пропишаниот начин (чл. 26 и 27);

2) ако пловилото не е баждарено (член 28);
3) ако котвите на пловилото немаат неизбришливи ознаки за идентификација (член 30);
4) ако пловилото е опремено со знамиња, светилки и табли што не им одговараат на пропишаните карактеристики (чл. 32 и 33).

За кое и да е дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок на внатрешната пловидба и одговорното лице во работната организација или во друго правно лице со парична казна до 500 динари.

Член 128

Со парична казна до 500 динари ќе се казни за прекршок на внатрешната пловидба старешината на пловило или лицето кое го заменува односно заповедникот на состав:

1) ако не ги преземе сите претпазни мерки што ги бараат условите што се однесуваат до безбедноста на пловидбата и стручната практика за да се избегне загрозувањето на човечките животи или предизвикувањето штета на други пловила, брегови, градежи или инсталации од сите видови што се наоѓаат на пловниот пат или во неговата близина или создавањето пречки за пловидбата (член 4);

2) ако за избегнување на непосредна опасност не ги преземе сите мерки што ги налагаат околностите (член 5);

3) ако не го пригоди газењето или брзината на пловилото или димензиите на составот на пловилата според карактеристиките на пловниот пат (член 6);

4) ако дозволи пловилото да се наговари над газењето што му одговара на долниот раб на ознаката на најголемото дозволено нурнување, или ако дозволи товарот да се вкрцува на начин кој ја доведува во опасност стабилноста на пловилото, или ако дозволи да се засолни видното поле од кормиларницата; или на пловилото за превоз на патници да се вкрца број патници поголем од дозволниот број (член 7);

5) ако дозволи со кормилото за време на пловидба да управува нестручно лице (член 9);

6) ако на пловило нема еден примерок од овој правилник (член 11);

7) ако дозволи надвор од пловилото да стрчат предмети кои би можеле да ја загрожат безбедноста на пловилото, на пловечките постројки или на инсталациите на пловниот пат или во неговата близина; или котвите кога се подигнати да лежат пониско од дното или од кобилицата на пловилото (член 12 точ. 1 и 2);

8) ако за загубените предмети кои можат да претставуваат пречка или опасност за пловидбата или ако во среќавање со непозната пречка на пловниот пат, не го извести веднаш најблискиот надлежен орган (член 12 точ. 3 и 4);

9) ако пловидбен знак на пловниот пат користи за врзување или поместување на пловилото, го расипува или го онеспособува за неговата намена (член 13 точка 1);

10) ако за поместување на пловидбен знак или за оштетување на уреди за обележување на пловниот пат или за забележаните оштетувања и други промени на пловидбен знак не го извести веднаш надлежниот орган (член 13 точ. 2 и 3);

11) ако не го извести веднаш најблискиот надлежен орган за оштетувањето што пловилото му го нанесло на некој градеж на пловниот пат (член 14);

12) ако дозволи од пловилата да се фрлаат, испуваат или пуштаат во пловниот пат предмети или состојки од таква природа што да можат да создадат пречки или опасност за пловидбата или кои можат да ја загадат водата (член 15 точ. 1 и 2);

13) ако за случајно паѓање или испување во пловниот пат на предмети или состојки што можат да создадат пречки или да предизвикаат опасност за пловидбата или да ја загадат водата не го извести веднаш, без одлагање, најблискиот надлежен орган (член 15 точка 3);

14) ако во најкраток рок не го извести најблискиот надлежен орган за насукување или потонување на пловилото со кое заповеда (член 17 точка 1);

15) ако за насукување или потонување на пловилото со кое заповеда не ги извести пловилата што се приближуваат или не ги истакне пропишаните знаци (член 17 точка 2);

16) ако не се погрижи во најкраток рок да се ослободи пловниот пат што го затворило или се заканува да го затвори, целосно или делумно, насуканото или потопеното пловило или пловилото на кое му се заканува опасност да потоне или да стане неспособно за маневрирање (член 18);

17) ако не се придржува кон посебните наредби на надлежните органи издадени во интерес на безбедноста и уредноста на пловидбата (член 19 точка 1);

18) ако не им овозможи на надлежните органи вршење проверка дали пловилото се придржува кон одредбите на овој правилник (член 20);

19) ако не прибави потребно одобрение за извршување посебен транспорт (член 21);

20) ако не се придржува кон наредбите од привремен карактер издадени во посебни случаи во интерес на безбедноста на пловидбата (член 22);

21) ако пловилото или малото пловило нема ознаки за идентификација, или ако ознаките за идентификација не се испишани на пловилото на пропишаниот начин (чл. 26 и 27);

22) ако на пловилото употребува знамиња, светла или табли што не им одговараат на пропишаните карактеристики (чл. 32 и 33);

23) ако употребува забранети светла или забранети знаци (член 35) или забранети светилки и запишаниот начин (чл. 26 и 27);

24) ако противно на одредбите од овој правилник ноќе за време на пловидба врши обележување на: пловило со сопствен погон (член 38); теглен состав (член 39); потискуван состав (член 40); бочен состав (член 41); пловило што се движи само со помош на едра (член 42) или мали пловила (член 43); дополнително обележување на пловило што превезува определени запаливи материји (член 44) или определени експлозивни материји (член 45); скелиња (член 46); дополнително обележување на пловило што треба да се заштити од бранови (член 47); дополнително обележување на пловило неспособно за маневрирање (член 48) или на пловен објект кој не е пловило (член 49);

25) ако противно на одредбите од овој правилник ноќе за време на стоење врши: обележување на пловило (член 50); дополнително обележување на пловило што превезува определени запаливи материји (член 51) или определени експлозивни материји (член 52); обележување на скеле на неговиот пристан (член 53); дополнително обележување на пловило кое треба да го заштити од бранови (член 54); обележување на пловен објект кој не е пловило (член 55); на рибарско пловило (член 56); на насукано или потопено пловило (член 57) или дополнително обележување на пловило и пловен објект чии котви можат да претставуваат опасност за пловидбата (член 58);

26) ако противно на одредбите од овој правилник дење за време на пловидба врши: обележување на теглен состав (член 59); обележување на пловило кое користи истовремено и едра и мотор (член 60); обележување на мало пловило со сопствен погон (член 61); дополнително обележување на пловило што превезува определени запаливи материји (член 62) или определени експлозивни материји (член 63); обележување на скеле (член 64); дополнително обележување на пловило кое треба да се заштити од бранови (член 65); дополнително обележување на пловило кое има приоритет за минување (член 66);

27) ако противно на одредбите од овој правилник дење за време на стоење врши обележување

на пловило (член 67); дополнително обележување на пловило што превезува определени експлозивни материји (член 68); обележување на пловило што треба да се заштити од бранови (член 69); обележување на мрежа или друга опрема на рибарско пловило (член 70); обележување на насукано или потопено пловило (член 71); обележување котвите на пловило (член 72); обележување забрана на пристап на пловило (член 73); обележување забрана на пушење или употреба на отворено светло или пламен (член 74) и обележување забрана на стоење покрај пловило (член 77);

28) ако дење или ноќе кога пловилото се наоѓа во опасност не ги дава пропишаните знаци за опасност (член 76);

29) ако не ги дава пропишаните звучни знаци или дава звучни знаци што се забранети (член 78 до 80);

30) ако не се придржува кон правилата на пловидбата (чл. 84 до 116);

31) ако не се придржува кон правилата за стоењето на пловилата (чл. 117 до 122);

32) ако за време на стоење на пловилото не постави табла за забрана на пристапот на пловилото (член 73), односно не постави табла за забрана на пушење или употреба на отворено светло или пламен (член 74) или не ја осветли ноќе (член 123 точка 2 и член 124 точка 2).

Член 129

За прекршок на внатрешната пловидба ќе се казни:

1) со парична казна до 500 динари поединец кој ќе стори кое и да е дејствие од членот 126 став 1, членот 127 став 1 и членот 128 точка 9 од овој правилник;

2) со парична казна до 300 динари поединец:

а) ако и покрај забраната стапи на пловило кое превезува запаливи, експлозивни или други материји (член 123 точка 1 став 1);

б) ако на пловило што превезува запаливи материји или на пловило што превезувало вакви материји во своите танкови кои не се ослободени од гасови, луши или употребува отворен пламен или светла (член 124 точка 1 став 1);

в) ако на пловниот пат поставува мрежи или друга опрема за ловене риби на начин на кој пловниот пат би се затворил (член 125).

Со парична казна до 300 динари ќе се казни за прекршок и членот на посадата на правилото кој ќе изврши дејствие од ставот 1 точка 2 под б) на овој член, ако тоа дејствие го сторил надвор од просториите што на посадата ѝ служат за живеење.

Глава X

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 130

Одредбите на членот 32 став 2 и членот 78 точка 1 а) и точка 2 од овој правилник ќе се применуваат почнувајќи од 1 април 1972 година.

Одредбите на членот 78 точка 6 од овој правилник ќе се применуваат почнувајќи од 1 април 1974 година.

Член 131

До 31 март 1972 година:

1) пловило со сопствен погон на челото на состав на пловила што превезуваат запаливи материји, наместо синото светло од членот 44 точка 2 а) од овој правилник, може да го има црвеното светло од членот 82 од Правилникот за пловидбата на Дунав („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 55/51 и 56/55);

2) пловилото од членот 44 точка 1 на овој правилник не мора да го има синото светло од точката 2 б) на тој член.

Член 132

Прилозите на кои во своите одредби се повикува овој правилник се негов составен дел и се отпечатени во книгата „Основне одредбе о пловидби на Дунаву и посебне препоруке“, што ја издаде Установата за одржување на внатрешните пловни патишта.

Прилозите од 1 до 8 наведени во овој правилник се прилозите 1—8 кон „Основне одредбе о пловидби на Дунаву“, а прилозите 9 до 11 наведени во овој правилник се прилозите 1—3 кон Посебните препораки.

Во повикувањето на одредбите од овој правилник, членовите на прилозите од ставот 2 на овој член им одговараат, и тоа: чл. 3.01 до 3.47 на прилозите — на чл. 31 до 47 од овој правилник; чл. 4.01 на прилозите — на членот 78 од овој правилник; чл. 6.04 до 6.33 на прилозите — на чл. 86 до 115 од овој правилник и чл. 7.01 до 7.05 на прилозите — на чл. 117 до 121 од овој правилник.

Член 133

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат Правилникот за пловидбата на Дунав („Службен лист на СФРЈ“, бр. 55/51 и 56/55) и Решението за применување некои одредби од Правилникот за пловидбата по Дунав на другите внатрешни водени патишта на територијата на Федеративна Народна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/52), а во однос на пловидбата по езера, одредбите на тој правилник и на Решението ќе престанат да важат со донесувањето на републички прописи за пловидба по езера.

Член 134

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

15 бр. 3494/70
25 март 1970 година
Белград

Сојузен секретар за
стопанство,
д-р **Боривоје Јелиќ**, с. р.

158.

Врз основа на членот 6 став 1 од Законот за техничките мери („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65 и 55/69) и членот 89 став 1 од Основниот закон за изградбата на инвестициските објекти („Службен лист на СФРЈ“, бр. 20/67, 30/68 и 55/69), сојузниот секретар за стопанство пропишува

П РА В И Л Н И К

ЗА ИЗМЕНА НА ПРОПИСИТЕ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ МЕРИ ЗА УПОТРЕБА НА ВИ-ЧЕЛИК ВО АРМИРАНОБЕТОНСКИ КОНСТРУКЦИИ ШТО СЕ СОСТАВЕН ДЕЛ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ТЕХНИЧКИТЕ МЕРИ ЗА УПОТРЕБА НА ВИ-ЧЕЛИК ВО АРМИРАНОБЕТОНСКИ КОНСТРУКЦИИ

Член 1

Во Прописите за техничките мери за употреба на ви-челик во армиранобетонски конструкции што се составен дел на Правилникот за техничките мери за употреба на ви-челик во армиранобетонски конструкции („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/69), во точката 6.1 став 2 бројот: „240“ се заменува со бројот: „220“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 15-2686/1
2 март 1970 година
Белград

Заменик сојузен секретар
за стопанство,
Владо Јуричиќ, с. р.

159.

Врз основа на точката 9 од Одлуката за определување премија за кравјо и овчо млеко во 1970 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 11/70), во спогодба со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за стопанство издава

НА РЕ Д Б А

ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРЕМИЈАТА СПОРЕД ОДЛУКАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРЕМИЈА ЗА КРАВЈО И ОВЧО МЛЕКО ВО 1970 ГОДИНА

1. Работните организации и самостојните организации на здружен труд — правни лица во составот на работните организации, што произведуваат кравјо или овчо млеко самите или во кооперација со индивидуални земјоделски производители (во понатамошниот текст: корисниците на премија), ја остваруваат премијата од точката 1 на Одлуката за определување премија за кравјо и овчо млеко во 1970 година (во понатамошниот текст: Одлуката) врз основа на барање за премија поднесено до Службата на општественото книговодство кај која имаат жиро-сметка.

Како кравјо и овчо млеко од сопствено производство (точка 1 под 1 од Одлуката) се подразбира кравјо и овчо млеко што корисникот на премијата ќе го произведе во сопствена режија.

Како кравјо и овчо млеко произведено во кооперација со индивидуални (земјоделски) производители (точка 1 под 2 од Одлуката) се подразбира кравјо и овчо млеко произведено врз основа на претходно склучен договор за кооперација.

2. Матичното книговодство и селекцијата и контролата на продуктивноста на молзните крави и овци (точка 3 од Одлуката) корисникот на премијата го води по стручно упатство од Југословенскиот земјоделско-шумарски центар во Белград.

3. Времето на обезбојувањето на метиленското синило во кравјото или овчото млеко се утврдува со методата на Orli-Jensen, при што концентрацијата на метиленското синило е 7,5 гама на 1 милиметар млеко.

Времето на обезбојувањето на метиленското синило во кравјото или овчото млеко може да се утврди и со помош на таблети VDH според британскиот стандард или по постапката на Млекарскиот институт Oranienburg (DDR).

Ако кравјото или овчото млеко се продава и се испорачува на друга организација, методите од ставот 2 на оваа точка можат да се применат само по спогодба на купувачот и корисникот на премијата — продавачот.

4. Кон барањето за премија корисникот на премијата прилага:

1) фактура за извршената продажба на кравјо или овчо млеко односно потврда на корисникот на премијата за преработката на млекото во сопствен погон или кај кооперантите односно за продажбата на млекото во сопствен погон или преку свои продавници. Во оваа фактура односно потврда мора да биде назначен и процентот на млечната маст што го содржи млекото;

2) доказ за испораката на продаденото млеко (товарен лист, отпратница и сл.), со датумот на испораката;

3) потврда, издадена од органот определен со општиот акт на корисникот на премијата, во која е назначено кои количини кравјо односно овчо млеко за кое се бара премија произлегуваат од сопствено производство, а кои од производството во кооперација со индивидуални земјоделски производители;

4) пресметка на премијата, во која се внесуваат податоци за продадените и испорачаните фактични

и пресметани количини кравјо и овчо млеко, изразени во литри;

5) препис на потврдата за воведување и уредно водење на матичното книговодство, на селекцијата и на контролата на продуктивноста на молзните крави и молзните овци, издадена од установа што се занимава со матично книговодство, селекција и контрола на продуктивноста на молзниот добиток, определена од страна на републичкиот односно покраинскиот надлежен орган;

6) потврда издадена од органот определен со општиот акт на корисникот на премијата — за кравјо или овчо млеко произведено во кооперација дека со индивидуални земјоделски производители е склучен договор за производство и преработка на млеко. Во оваа потврда мораат да бидат наведени броевите под кои договорите се заведени кај корисникот на премијата, како и датумот на склучувањето на договорите;

7) потврда, издадена од органот определен со општиот акт на корисникот на премијата, дека испорачаното млеко содржело млечна маст, и тоа: кравјо млеко најмалку 3,2%, а овчо млеко најмалку 4%;

8) потврда на купувачот, а за млекото што корисникот на премијата ќе го преработи самиот или во кооперација односно ќе го продаде на непосредните потрошувачи — потврда, издадена од органот определен со општиот акт на корисникот на премијата, дека млекото при испораката односно при преработката било разладено до најмалку 12°C, и дека времето на обезбојувањето на метиленското синило не изнесувало помалку од 1 час.

Покрај исправите од ставот 1 на оваа точка, корисникот на премијата е должен да поднесе дополнително и доказ од точката 6 на Одлуката дека премијата ја остварил согласно републичкиот односно покраинскиот пропис.

5. Кога Службата на општественото книговодство ќе утврди дека барањето за премија во поглед пресметувањето на премијата и од приложената документација е исправно, го одобрува износот на премијата во корист на жиро-сметката на корисникот на премијата, и тоа за кравјо млеко на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (189-03) — Сојузна премија за кравјо млеко од сопствено производство или на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (189-02) — Сојузна премија за кравјо млеко од кооперација, а за овчо млеко на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (189-04) — Сојузна премија за овчо млеко од сопствено производство или на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (189-05) — Сојузна премија за овчо млеко од кооперација.

6. Ако кон барањето за премија се прилагаат преписи на оригинални исправи (фактура, товарен лист и др.), тие мораат да бидат потпишани од овластените лица и на нив мора да биде втиснат печат на корисникот на премијата, а оригиналните исправи се поднесуваат на увид.

Службата на општественото книговодство е должна да назначи на секоја оригинална исправа од ставот 1 на оваа точка која се поднесува на увид дека премијата е исплатена.

7. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

15 бр. 3356/1

13 март 1970 година

Белград

Сојузен секретар
за стопанство,
д-р **Боривоје Јелиќ**, с. р.

160.

Врз основа на точката 10 од Одлуката за давање регрес при продажбата на вештачки ѓубриња во 1970 година за потребите на земјоделството и шумарството („Службен лист на СФРЈ“, бр. 11/70), во спогодба со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за стопанство издава

НАРЕДБА

ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА РЕГРЕСОТ СПОРЕД ОДЛУКАТА ЗА ДАВАЊЕ РЕГРЕС ПРИ ПРОДАЖБАТА НА ВЕШТАЧКИ ЃУБРИЊА ВО 1970 ГОДИНА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ШУМАРСТВОТО

1. Стопанските организации и самостојните организации на здружен труд — правни лица во составот на стопанските организации, што произведуваат или увезуваат вештачки ѓубриња (во понатамошниот текст: корисниците на регресот), го остваруваат регресот за вештачките ѓубриња од точ. 2 и 4 на Одлуката за давање регрес при продажбата на вештачки ѓубриња во 1970 година за потребите на земјоделството и шумарството (во понатамошниот текст: Одлуката) врз основа на барање за регрес поднесено до Службата на општественото книговодство кај која имаат жиро-сметка.

2. Определувањето на активна хранлива материја на азот (N) и на активна хранлива материја на фосфор (P₂O₅) во единечни, мешави и комплексни ѓубриња се врши според Правилникот за минималните и максималните состојки и за другите особини на одделни видови вештачко ѓубре и за начинот на испитување на вештачкото ѓубре („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/64 и 4/67).

3. На корисниците на регресот им се одобрува регрес за вештачки ѓубриња продадени непосредно на индивидуални земјоделски производители, под услов продавните цени на вештачките ѓубриња да ги формираат според важечките прописи за цените и маржите.

Производителската односно увозничката организација на здружен труд во составот на стопанска организација која произведува односно увезува вештачки ѓубриња може да ѝ ги засмета ѓубрињата на организацијата на здружен труд што ги продава тие ѓубриња, а се наоѓа во составот на иста стопанска организација, најмногу по цената по која им ги продава тие ѓубриња на други работни организации (нето фактурна цена).

Организацијата на здружен труд што продава вештачки ѓубриња ја формира цената по која ги продава вештачките ѓубриња на индивидуалните земјоделски производители на тој начин што нею фактурната цена ја намалува за износот на регресот а ја зголемува за износот на зависните трошоци, па на добиениот износ засметува маржа до пропишаниот износ.

4. Кон барањето за регрес за вештачки ѓубриња од домашно производство корисникот на регресот прилага:

1) фактура односно копија од фактура за продажбата на вештачки ѓубриња во која, покрај другото мора да биде наведена продавната цена на ѓубрињата по една тона, намалена за износот на регресот за вкупната количина, посебно за секој вид ѓубре, и назначено дека ѓубрињата се од домашно производство и дека се продаваат по цените што се во согласност со прописите за цените и маржите во прометот на вештачки ѓубриња;

2) доказ за испораката на вештачки ѓубриња (товарен лист, отпратница, исправа за преземањето и сл.). Ако како доказ се прилага отпратница или исправа за преземањето, таа мора да содржи: назив на купувачот, вид на ѓубрињата и количина изразена во тони, потпис на овластеното лице на примачот и број на неговата лична карта, регистарски број на превозното средство со кое се превезени ѓубрињата.

брињата, ако ѓубрињата се превезени, како и печат и потпис на овластеното лице на корисникот на регресот;

3) препис на декларацијата од членот 8 на Правилникот за регистарот на вештачките ѓубриња и за декларирање на вештачките ѓубриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 36/64) — за испорачани вештачки ѓубриња;

4) пресметка од која се гледа износот на регресот по еден килограм активна хранлива материја и за вкупната количина, посебно за секој вид активна хранлива материја.

Како железничка станица на производителот на ѓубрињата од точката 3 став 2 на Одлуката се подразбира и местото на натоварот во вагон во фабриката односно во нејзин погон.

5. Кон барањето за регрес за вештачки ѓубриња од увоз корисникот на регресот прилага:

1) документација од точката 4 став 1 под 1 до 3 на оваа наредба;

2) документација со пресметка на трошоците од точката 6 на оваа наредба.

Службата на општественото книговодство кај која корисникот на регресот има жиро-сметка ја пресметува разликата во цените како и регресот од точката 4 ст. 2 и 3 од Одлуката. Пресметувањето на регресот за вештачките ѓубриња од увоз кај единечни ѓубриња, азотни и фосфорни, се врши врз основа на негативната разлика помеѓу набавната цена по единица активна хранлива материја, наголемена за сите трошоци од точката 6 на оваа наредба, и продавната цена по единица активна хранлива материја на такви или слични ѓубриња од домашно производство, намалена за износот на регресот — која за азот (N) изнесува 1,80 динари а за фосфорната компонента (P₂O₅) — 1,20 динари по еден килограм.

Кај мешани и комплексни ѓубриња од увоз височината на регресот се определува како и кај единечните ѓубриња, со тоа што можат да се додадат трошоците на мешањето и комплексирањето, согласно одредбата на точката 2 од Одлуката за начинот на формирањето на цените на мешаните и комплексните вештачки ѓубриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/69 — во понатамошниот текст: Одлуката за формирањето на цените). Основа за пресметување е продавната цена на единица активна хранлива материја на единечните вештачки ѓубриња од домашно производство од точката 1 на Одлуката за формирањето на цените, намалена за износот на регресот од точката 2 на Одлуката и наголемена најмногу за износот од точката 2 на Одлуката за формирањето на цените.

6. При пресметувањето на разликата помеѓу набавните цени на вештачките ѓубриња од увоз и продавните цени на исти или слични ѓубриња од домашно производство намалени за износот на регресот, за формирањето на набавните цени Службата на општественото книговодство ќе му ги признае на корисникот на регресот:

а) трошоците до југословенската граница, и тоа:

1) вредноста на стоките по фактура на странски добавувач;

2) осигурувањето на стоките, според полисата;

3) возарината до југословенската лука, односно до првото место по преминувањето на југословенската граница во кое се наоѓа царинарница;

4) ефективните трошоци на натоварот, истоварот и претоварот до југословенската граница или лука;

5) провизијата на странската банка;

6) трошоците во Југославија, и тоа:

1) провизијата на банката;

2) редовната камата на кредитите на вредноста на стоките франко југословенската граница, за периодот на користењето на кредитот, а најмногу до

90 дена од денот на почетокот на користењето на кредитот;

3) трошоците на претпријатијата луки и пристаништа, според важечките тарифи;

4) шпедитерските трошоци, до 1,20 динари по една тона стоки, без оглед на видот на превозот (сувоземен или воден). Во овие трошоци вклучени се трошоците на шпедитерот околу прифаќањето, диспонирањето и испраќањето на вештачките ѓубриња до купувачите;

5) трговскиот рабат, кој се признава до височината на работот што го дава домашната индустрија на ѓубриња за идентични ѓубриња. За ѓубрињата што не ги произведува домашната индустрија рабатот се признава во иста височина како за слични ѓубриња од домашно производство;

6) маржата според одредбите на Одлуката за маржите во прометот на вештачки ѓубриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/69);

7) трошоците на складирањето, до 35 динари по една тона стоки, ако за складирање на увозните количини вештачки ѓубриња претходно е прибавена писмена согласност од Сојузниот секретаријат за стопанство;

8) царината според Законот за Царинската тарифа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/65, 49/66, 5/67, 54/67, 9/68, 22/68, 30/68, 17/69, 27/69 и 52/69), како и трошоците за такси во врска со царинењето според Основниот закон за административните такси („Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 11/66, 54/67, 51/68 и 52/69), ако се платени;

9) трошоците на пакувањето, до 35 динари по една тона стоки, за непакувани вештачки ѓубриња;

10) ефективните трошоци на инвентарот и на повторниот натовар на претегот, со спецификација на вагонот со кој е извршен претоварот;

11) надоместокот што Службата на општественото книговодство ќе го наплати на име трошоци за пресметување на разликата во цените и на регресот;

12) осигурувањето на стоките во Југославија, според полисата.

7. Кога Службата на општественото книговодство ќе утврди дека барањата за регрес за вештачки ѓубриња од домашно производство и од увоз во поглед на пресметувањето на регресот и целосноста на приложената документација се исправни, го одобрува износот на регресот во корист на жиро-сметката на корисникот на регресот, и тоа:

1) за вештачките ѓубриња од домашно производство — на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (186) — Регрес за вештачки ѓубриња од домашно производство;

2) за вештачките ѓубриња од увоз — на товар на сметката бр. 608-630/1-1-1 (186-01) — Регрес за вештачки ѓубриња од увоз.

8. Ако кон барањето за регрес се прилагаат преписи на оригинални исправи (фактура, и др.), тие мораат да бидат потпишани од овластените лица и на нив мора да биде втиснат печат на корисникот на регресот, а оригиналите се поднесуваат на увид.

Службата на општественото книговодство е должна да назначи на секоја оригинална исправа од ставот 1 на оваа точка што се поднесува на увид дека регресот е исплатен.

9. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

15 бр. 3355/1

13 март 1970 година

Белград

Сојузен секретар
за стопанство,
д-р Боривоје Јелиќ, с. р.

161.

Врз основа на членот 4 став 1, членот 25 став 4 и членот 29 став 1 од Законот за југословенските стандарди („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), директорот на Југословенскиот завод за стандардизација донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ВИЈЧАНИ СТОКИ

1. Во издание на Југословенскиот завод за стандардизација се донесуваат следните југословенски стандарди:

Вијци со четвртеста глава и со венц, фина класа на изработка — —	JUS M.B1.090
Вијци со четвртеста глава со цилиндричен завршеток, фина класа на изработка — — — — —	JUS M.B1.091
Вијци со цилиндрична глава со дупки, фина класа на изработка — —	JUS M.B1.121
Вијци во форма на „Т“ за општа примена — — — — —	JUS M.B1.180
Вијци со нарецкана глава, фина класа на изработка — — — — —	JUS M.B1.200
Вијци со ниска нарецкана глава, фина класа на изработка — — — — —	JUS M.B1.201
Вијци со крилеста глава, за општа примена — — — — —	JUS M.B1.230
Вијци за наварување, за општа примена — — — — —	JUS M.B1.300
Сидрени вијци, за општа примена	JUS M.B1.310
Вијци за лим со шестострана глава — — — — —	JUS M.B1.455
Вијци за лим со цилиндрична глава со врез — — — — —	JUS M.B1.456
Вијци за лим со впуштена глава со врез — — — — —	JUS M.B1.457
Вијци за лим со впуштена лекеста глава со врез — — — — —	JUS M.B1.458
Сидрени навртки, за општа примена — — — — —	JUS M.B1.642

Навртки со две челни дупки, фина класа на изработка — — — — —	JUS M.B1.661
Навртки со четири дупки на периферијата, фина класа на изработка	JUS M.B1.662
Ниски нарецкани навртки, фина класа на изработка — — — — —	JUS M.B1.671

2. Југословенските стандарди од точката 1 на ова решение се објавени во посебно издание на Југословенскиот завод за стандардизација, кое е составен дел на ова решение.

3. Југословенските стандарди од точката 1 на ова решение се задолжителни и влегуваат во сила на 1 јули 1970 година.

4. Престануваат да важат следните југословенски стандарди:

Вијци со четвртеста глава и венц. Изработка 3. Метрички навој — М 5 до М 24 — — — — —	JUS M.B1.090
Вијци со четвртеста глава и цилиндричен завршок. Изработка 3. Метричен навој — М 5 до М 24 — — — — —	JUS M.B1.091

донесени со Решението за донесување југословенски стандарди за вијци („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 35/52);

Вијци со цилиндрична глава со дупки. Изработка 3. Метрички навој — М 1 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.121
--	--------------

Вијци со глава во форма „Т“. Тип 1 и 2 — Изработка 1. Метрички навој — М 20 до М 100 — — — — —	JUS M.B1.180
--	--------------

донесени со Решението за донесување југословенски стандарди за вијци („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 42/52);

Вијци со висока нарецкана глава. Изработка 3. — Метрички навој М 1 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.200
--	--------------

Вијци со ниска нарецкана глава. Изработка 3. — Метрички навој М 1 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.201
---	--------------

Вијци со крилеста глава. Изработка 1. — Метрички навој М 2 до М 24 — — — — —	JUS M.B1.230
--	--------------

Вијци за наварување. Изработка 1. — Метрички навој М 24 до М 48 — — — — —	JUS M.B1.300
---	--------------

Сидрени вијци. Изработка 1. — Метрички навој М 24 до М 100 — — — — —	JUS M.B1.310
--	--------------

донесени со Решението за донесување југословенски стандарди за вијци („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 46/52);

Сидрени навртки. Изработка 1. Метрички навој — М 24 до М 100 — — — — —	JUS M.B1.642
--	--------------

Навртки со две челни дупки. Изработка 3. Метрички навој — М 2 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.661
---	--------------

Навртки со 4 дупки на ободот. Изработка 3. Метрички навој — М 2 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.662
---	--------------

Ниски нарецкани навртки. Изработка 3. Метрички навој — М 1 до М 10 — — — — —	JUS M.B1.671
--	--------------

донесени со Решението за донесување југословенски стандарди за навртки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/52);

Виоци со шестострана глава за лим — — — — —	JUS M.B1.455
---	--------------

Виоци со цилиндрична глава за лим — — — — —	JUS M.B1.456
---	--------------

Виоци со впуштена глава за лим — — — — —	JUS M.B1.457
--	--------------

Виоци со впуштена зрачеста глава за лим — — — — —	JUS M.B1.458
---	--------------

донесени со Решението за југословенските стандарди за одвивачи крстести, за крстести резови за виоци, за навои за виоци за лим и за виоци за лим („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 29/57).

5. Југословенските стандарди од точката 4 на ова решение престануваат да важат на 1 јули 1970 година.

Бр. 11а-46/1
10 март 1970 година
Белград

Директор
на Југословенскиот завод
за стандардизација,
Славољуб Виторовиќ, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНА НА УСТАВНОСТА НА ЧЛЕНОТ 2 ОД ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ФИЛМОТ

1. Работничкиот совет на Претпријатието за прикажување и промет на филмови „Београд-филм“, од Белград, и Стопанската комора на Босна и Херцеговина — Совет за кинематографија, од Сараево, поднесоа предлог односно барање за оценување на уставноста на членот 2 од Основниот закон за филмот и на одредбите на Одлуката за прикажување на домашни филмови и на Наредбата за бројот на домашните филмови што треба да се прикажат во текот на годината односно за бројот на претставите на кои домашни филмови треба да се прикажат во текот на годината.

Уставниот суд на Југославија, врз основа на членот 245 став 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, донесе одлука У бр. 374/66 од 10 јуни 1969 година за утврдување на несогласноста на членот 2 од Основниот закон за филмот со Уставот, во која е утврдено:

Во членот 1 од Основниот закон за филмот утврден е принципот за заштита на домашниот филм и дека со посебни прописи ќе им се определат олесноцијата на организациите за производство, за промет и за прикажување на филмови. Меѓутоа, во членот 2 на тој закон се пропишуваат обврски на организациите за прикажување на филмови, според кои тие

се должни да прикажуваат определен број домашни филмови и да одржат определен број претстави на тие филмови, со тоа што бројот на домашните филмови да не може да биде помал од 10% од вкупниот број на домашните и странските играни филмови што се прикажани во претходната година, а бројот на претставите на домашни играни филмови да не може да биде помал од 15% од вкупниот број на претставите што претпријатието ги одржало во претходната година. За неизвршување на овие обврски претпријатијата се должни да платат надоместок, кој се определува во паушален износ.

Заштитата на домашниот филм, во начело, е општествено оправдана и не е несогласна со Уставот. Но, заштитата на домашниот филм не би можела да се врши на начин кој би им бил спротивен на уставноправната положба и на правата на работните организации што се занимаваат со прикажување на филмови. Постојниот начин на заштита на домашниот филм — со обврзување на претпријатијата за прикажување на филмови да прикажуваат определен број домашни филмови односно претстави, суштествено ги ограничува самоуправниите права на овие претпријатија. Според членот 9 став 1 точ. 3 и 4 од Уставот самоуправувањето во работната организација го опфаќа, покрај другото, и правото на работните луѓе да одлучуваат за сите прашања на работењето на работната организација, како и да одлучуваат за употребата на општествените средства и за располагањето со тие средства и да ги користат тие средства економски и целесобразно заради постигање на најголем ефект за работната организација и за општествената заедница. Определувањето на репертоарската политика на претпријатијата за прикажување на филмови претставува еден од основните елементи на нивното работење, за што овие претпријатија според точката 3 од ставот 1 на членот 9 од Уставот одлучуваат самостојно. Репертоарската политика поради тоа е суштествен вид на самоуправувањето во наведените претпријатија. А правилната репертоарска политика е услов и за економски целесобразно постигање ефект за тие претпријатија, која задача за нив произлегува од точката 4 на ставот 1 на членот 9 од Уставот. Важноста на репертоарската политика се огледа и во тоа што општествената заедница врши определено влијание врз таа политика преку своите претставници во советот за програмата на претпријатијата за прикажување на филмови. Преку тие органи на општественото управување, со споредување на репертоарската политика, општествената заедница посредно може да влијае во определена мера и врз заштитата на домашниот филм.

Покрај тоа, важечките прописи за заштитата на домашниот филм и на друг начин ги ограничуваат правата на претпријатијата за прикажување на филмови. Законските прописи не предвидуваат никаков надоместок за евентуални загуби настанати поради задолжително прикажување на определен домашен филм. Наспроти тоа, овие претпријатија ако не ги извршуваат наведените обврски се должни да плаќаат надоместоци во паушален износ. Овие надоместоци, независно од својот назив, кој не е соодветен, всушност се парична казна, со тоа што така собраните средства одат во корист на претпријатијата за производство на филмови.

Врз основа на сето изложено, може да се заклучи дека постојниот начин на заштита на домашниот филм, во основа, е административна мерка и дека не ѝ одговара на положбата на работните организации во нашиот општествено-економски систем. Меѓутоа, начинот на заштитата на домашниот филм мора да биде таков што со него да не се навредуваат ниту ограничуваат со Уставот утврдените права на ниедна група работни организации.

II. Во одлуката на Уставниот суд на Југославија У бр. 374/66 од 10 јуни 1969 година, е определен рок од шест месеци од денот на доставувањето на Одлуката, во која Сојузната скупштина беше должна

наведениот сојузен закон да го доведе во согласност со Уставот, а кој рок течеше од денот на доставувањето на одлуката. Наведената одлука ѝ е доставена на Сојузната скупштина на 2 јули 1969 година. Од тоа време мина повеќе од шест месеци а Сојузната скупштина не ја усогласи со Уставот, законската одредба која е во прашање, икако на седниците на Просветно-културниот собор на Сојузната скупштина од 29 септември 1969 година и на Соборот на народите на Сојузната скупштина од 30 септември 1969 година е заклучено да се извршат измени во Основниот закон за филмот во согласност со наведената одлука на Судот.

Затоа, врз основа на членот 245 став 2 од Уставот и членот 25 став 2 од Законот за Уставниот суд на Југославија, Уставниот суд на Југославија

одлучи

1. Се утврдува дека членот 2 од Основниот закон за филмот („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 11/65) престанува да важи.

2. Се укинуваат Одлуката за прикажување на домашни филмови („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 33/57 и 24/59) и Наредбата за бројот на домашните филмови што треба да се прикажат во текот на годината односно за бројот на претставите на кои домашни филмови треба да се прикажат во текот на годината („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 47/62).

3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“.

III. Оваа одлука ја донесе Уставниот суд на Југославија во состав: претседател на Судот Благо Јовановиќ и судии: Иван Божичевиќ, Неда Божиновиќ, д-р Асен Грунче, д-р Александар Фира, д-р Јован Ѓорѓевиќ, Шефкет Маглајлиќ, Никола Срзентиќ, д-р Иво Сунариќ и Јоже Земљак.

У бр. 374/66

18 февруари 1970 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд
на Југославија,

Благо Јовановиќ, с. р.

ОДЛИКУВАЊА

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на членот 217 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и членот 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците што ги раководаат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

санитетските капетани I класа: Бајовиќ Милутина Миливоје, Јегдиќ Љубе Бранко, Поптошиќ Николе Савка;

капетаните I класа за врска: Барашин Лазара Тодор, Бебиќ Луке Душан, Бошковиќ Бошка Петар, Капетановиќ Адема Митхат, Сакач Гавре Јован;

артилериските капетани I класа: Вјелогриќ Јована Василије, Голанда Андреја Андреј, Јовановиќ Драгице Светолик, Којиќ Бејте Ето, Корица Николе Милац, Сретеновиќ Константина Радослав, Стефановиќ Војислава Боривоје;

пешадиските капетани I класа: Божоновски Крсте Мартин, Дивац Семеуна Мирко, Токиќ Странина Славољуб, Герин Ахмета Ибро, Ићитовиќ Миле Никола, Јалиќ Милорада Батриќ, Максимовиќ Божидара Драгомир, Милосављевиќ Петронија Драгиша, Митиќ Сретена Коста, Николиќ Богољуба Вукашин, Петковиќ Благоје Предраг, Поњавиќ Александра Станимир, Секулиќ Марка Пајо, Стојановиќ Милана Славко, Здиелар Љубомира Сретко, Златковиќ Чедомира Душан;

капетанот I класа на АВХ одбрана: Цвијановиќ Танасија Јова;

капетанот I кл. на сообраќајна служба: Филиповиќ Живадина Љубо;

капетаните I кл. на финансиска служба: Гавриловиќ Константина Танасије, Надиќ Николе Петар;

капетаните I класа на оклопни единици: Хауптман Антона Андреј, Илиќ Стојана Недељко, Љубојевиќ Боже Јовица, Пантелиќ Сретена Богољуб;

капетанот I кл. на административна служба: Пауновиќ Добривоја Гаврило;

интендантските капетани I класа: Ризниќ Велимира Михајло, Стојковиќ Драгољуба Чедомир, Живковиќ Ненада Миодраг;

артилерискиот капетан: Бијелиќ Раде Вељко; капетанот за врска: Ѓириќ Божидара Мирко; интендантскиот капетан: Кулиќ Ивана Анте; поручникот на фрегата: Олујиќ Петра Иван; капетанот на правна служба: Стевановиќ Рајка Мирослав;

капетанот на оклопни единици: Шеховиќ Мустафа Рифат;

воениот службеник III класа на музичка служба: Жилиќ Франца Мирослав;

воените службеници IV класа на административна служба: Аранђеловиќ Милана Властимир, Трбојевиќ Боже Данило;

за примерна работа на развивањето полет за остварување на поставените задачи, како и за покажување старешинските и војничките особини што им служат за пример на другите

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

техничките поручници: Баљац Бошка Никола, Вељиќ Душана Станко;

пешадиските постари водници I кл.: Цветковиќ Велемира Десимир, Дулкановиќ Стевана Исаило, Ивковиќ Младена Никола, Костевски Петра Иван, Перендиќ Ѓорѓа Рајко;

интендантскиот постар водник I кл.: Јасиќ Љубомира Бранко;

постариот водник I кл. за врска: Кнежиќ Миће Петар;

техничките постари водници I класа: Кукољац Милана Радован, Кузмановиќ Миљивоја Миодраг, Танасковиќ Драгутина Богомир;

постариот водник I класа на финансиска служба: Периќ Благоја Цвијетин;

артилерискиот постар водник I кл.: Рајх Лудвика Едвард;

санитетскиот постар водник I класа: Шиклонци Јаноша Алберт;

артилериските постари водници: Алибабиќ Арнафа Шериф, Писариќ Мирка Ѓуро, Ристиќ Родољуба Милош, Стојковиќ Добросава Радомир, Стојковиќ Животе Радош, Видовиќ Косте Перо, Вучковиќ Луке Петар, Вујатовиќ Петра Ѓуро;

инженерискиот постар водник: Андријевиќ Милорада Вељко;

постарите водници на административна служба: Антиќ Панте Властимир, Јовановиќ Милована Никола, Машће Ивана Роко;

пешадиските постари водници: Аралица Филипа Рајко, Ѓириќ Јована Светомир, Дробњаковиќ Миленка Радојко, Узелац Миле Симо, Васиљевиќ Богомира Милен, Вучетиќ Радосава Божидар;

постариот водник на сообраќајна служба: Бошкиќ Симе Алекса;

постариот водник на финансиска сл.: Дајч Ерика Михаел;

техничките постари водници: Ходиќ Фериза Рашид, Ибрахимовиќ Алије Фахрудин, Јелиќ Јована Мирко, Лекиќ Ѓорѓа Драгомир, Милановиќ Милана Југослав, Ступар Илије Петар;

морнаричкотехничкиот постар водник: Ившиќ Николе Лука;

интендантските постари водници: Јевтиќ Светозара Милојко, Стојниќ Вељка Мирко;

постарите водници за врска: Кнежевиќ Добривоја Павле, Крстовиќ Живорада Војислав, Лакичевиќ Машапа Радош, Стаменковиќ Живојина Трифун, Вујановиќ Васе Милан;

санитетските постари водници: Лукиќ Мирка Светомир, Миљковиќ Душана Живко;

водниците I кл. на оклопни единици: Андриќ Адама Миљивоје, Цвијановиќ Анте Миријан, Јанковиќ Љубомира Ѓорѓе, Кос Петра Јосип, Никачевиќ Пере Јозо, Николиќ Пејче Ратко;

техничките водници I класа: Бубало Моје Јово, Фабрис Антона Драгутин, Иванов Стојана Богдан, Јовановиќ Николе Драгомир, Угарак Дане Душан, Живковиќ Александра Слободан;

санитетскиот водник I класа: Чулина Мате Љубо;

артилериските водници I класа: Димитријевиќ Љубомира Слободан, Обрадовиќ Ѓуре Милан, Шарип Томе Живојин, Витаз Тодора Јован;

пешадиските водници I класа: Гуцулов Данила Душан, Мирковиќ Лазе Милан;

водниците I класа на сообраќајна служба: Кесиќ Симе Петар, Тумбас Станке Добривоје;

водниците I кл. на административна служба: Матиќ Љубисава Милосав, Савановиќ Димитрије Млађен;

инженерискиот водник I класа: Савевски Милана Владо;

водниците I класа за врска: Трајанов Данев Ванчо, Задник Алојза Вито;

водникот I класа на АВХ одбрана: Вуксановиќ Миљивоја Владимир;

пешадискиот водник: Миљун Гавре Лука;

техничкиот водник: Пантош Николе Миће;

санитетскиот воен службеник VI кл.: Живковиќ Ивана Јелка;

воениот службеник VIII класа на административна служба: Ѓуриќ Драгољуба Надежда;

воениот службеник VIII класа на музичка служба: Лацковиќ Вида Вјекослав;

санитетскиот воен службеник VIII кл.: Рањиќ Милоша Милена;

воениот службеник X класа на административна служба: Марковиќ Душана Нада;

воениот службеник IX класа на музичка служба: Бајдевиќ Боривоја Мирослав;

за особено истакнување во познавањето и вршењето на војничките должности и за примерно војничко држање

СО МЕДАЛ ЗА ВОЈНИЧКИ ДОБРОДЕТЕЛИ

постариот водник I класа на административна служба Мунитлак Богољуба Милнвоје;
техничките водници I класа: Новотни Филипа Предраг, Мартинови Анте Шиме, Петковић Дана Стеван, Смоле Антона Јанез.

Бр. 200
22 декември 1968 година
Белград

Претседател на
Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА
ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на членот 217 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и членот 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат за особени заслуги во изградбата и јакнењето на оружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и за особени успеси во раководењето со воени единици, во нивното заврстување и оспособување за одбрана на независноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

пешадиските постари водници I класа: Миљевић Спасе Јово и Павловић Маринка Томислав;
постариот водник I класа на авијација: Станковић Теше Милан;
постариот водник I класа на финансиска служба: Трајановски Китана Дане;
интендантските водници: Арсић Крсте Војин, Беланчић Олге Никола, Богосављевић Рајка Сибин, Цековић Мирка Душан, Кардиш Винка Боштајн;
пешадиските постари водници: Бацковић Вања Милутин, Цоневски Трајча Александар, Ђурић Обрена Милан, Јаблановић Радоја Драгољуб, Јовановић, Крсмановић Крстивоја Станислав, Марковић Светислава Божидар, Мекић Лутве Хејим, Миљевић Глише Милан, Нишавић Момчила Славимир, Нојић Драгутина Момчило, Орел Илије Миле, Петровић Миливоја Богољуб, Стефановић Стојака Зоран, Трајковић Петра Душан, Травица Михајла Илија, Веселић Илије Борко;
техничките постари водници: Богдановић Аксентија Александар, Јовић Буда Јован, Јовић Војислава Томислав, Петровић Радојка Светислав, Урошевић Борислава Саво, Вукота Бранка Рајко;
инженерските постари водници: Брезе Нађе Рајко, Ников Кирев Стојче, Пајић Милево Новица, Тричковић Драгутина Десимир, Зорбас Павла Звонко, Живковић Александра Драгомир;
постарите водници за врска: Чујић Данила Михајло, Драгић Милана Драго, Ђорђевић Драгутина Добривоје, Игњатић Рајка Ранко, Кузмановић Богољуба Радомир, Мијатовић Радована Саво, Мишковић Милана Зоран, Стоисављевић Обрада Урош, Васиљевић Петра Сретен, Вејић Милоша Родољуб;
постарите водници на административна служба: Петковић Милутина Мирчета, Даниловић Радоша Добривоје, Илић Милорада Живојин, Ликушевски Ђорђа Наум, Миротић Милутина Борислав, Париновић Раде Ђоко, Радмановић Радоша Станислав, Томић Љубомира Томислав;
артилериските постари водници: Денић Милутина Радивоје, Грбић Милована Петар, Крнић Николе Ђуро, Радуловић Ђуро Раде, Турхуловић Даница Драгиша;
постарите водници на сообраќајна служба: Јовановић-Недељковић Божидара Ђерђе, Караџић Милана Никола, Марковић Симеуна Владан, Стефановски Мицева Илија;
постариот водник на оклопни единици: Мајсторовић Слободана Ратко и Усерац Ивана Филип;

постариот водник на финансиска служба: Стојковић Симона Лука;
водниците I класа на административна служба: Бешлин Мате Иван, Мијић Лазе Жарко, Радовић Рајка Новица, Терзић Марице Ајтун, Зовић Ивана Витомир;
морнарничкотехничките водници I класа: Бјелановић Миле Ђуро, Маричевић Мате Анте, Марјановић Мирослава Драгош, Шугић Селима Месуд;
водниците I класа на сообраќајна служба: Чубра Милана Никола, Мартинац Мирослава Мирко, Постоловић Животе Станимир;
водникот I класа на АВХО: Ђосовић Драгослава Миодраг;
инженерските водници I класа: Ђорђевић Славка Новица, Ђуран Илије Богдан, Николић Антуна Јанко;
водниците I класа за врска: Филиповић Саве Крсто, Петковић Светозара Звонимир, Симоновић Крсте Слободан;
техничките водници I класа: Гођевац Радивоја Милутин, Кривокапић Боже Војислав, Кврѓић Митра Ратко, Микац Јосипа Иван, Спасић Вилотија Станимир, Војновић Раде Душан;
водниците I класа на оклопни единици: Ибровчић Радомира Миомир, Мутавчић Милана Бранко, Веселиновић Ђорђа Раде;
пешадиските водници I класа: Митић Боривоја Момчило и Шкара Драгутина Мирко;
поморскиот водник I класа: Радовић Наталије Милан;
водникот на АВХО: Домјан Алојза Виктор;
санитетскиот водник: Грубор Воје Јован;
пешадиските водници: Костић Станојка Властимир и Крковић Драгана Милан;
воениот службеник III класа на музичка служба: Стојановић Василија Драгослав;
санитетскиот воен службеник IV класа: Брђовић-Вучковић Станка Марија;
воениот службеник VI класа на музичка служба: Алексић Живорада Миливоје;
санитетските воени службеници VI класа: Араникова Калеева Илије Љиљана, Ђурић Љубомира Мирјана, Гајић Илије Добрила, Ивањовић Радована Живка, Јеремић Мате Катица, Кокосевић Петра Зденка, Миленковић Велимира Бранислав, Марковић Стјепана Марија, Мујичић Петра Душанка, Остружњак Ферде Марија, Палоц Цветка Мирослава, Станосевић Петра Милеса, Влаисављевић Раде Радмила, Жахар Фрање Елизабета;
воениот службеник на административна служба VI класа: Николић Видоја Секула;
техничкиот воен службеник VII класа: Орешковић Јосипа Блаж;
воениот службеник VII класа на музичка служба: Пекеч Петра Стево;
воените службеници VIII класа на музичка служба: Кропич Петра Виктор и Кучак Стјепана Драгутин;
санитетските воени службеници VIII класа: Раденковић Уроша Љубица и Радић Остоје Даница;

за особено истакнување во познавањето и вршењето на војнички должности и за примерно војничко држење

СО МЕДАЛ ЗА ВОЈНИЧКИ ДОБРОДЕТЕЛИ

постарите водници за врска: Грубор Петра Ђуро, Розга Анте Иван и Станковић Милутина Станоје;
постариот водник на финансиска служба: Јелић Живојина Радоје;
водниците I класа за врска: Аврамовић Светолика Љубомир и Мирковић Ђорђа Средоје;
техничките водници I класа: Драгојевић Петра Петар, Караџовић Душана Драган, Мандић Гојка Милан, Мишљен Ђуре Мирко, Темов Богдана Стеван, Тинтор Петра Љубан;
водници I класа на АВХО: Саулић Паје Вела и Витић Милорада Живорад;
пешадиски водник I класа: Сладаковић Милана Сретко;

водниците на оклопни единици: Алексић Љубомира Стојан и Банђур Владе Мирослав;

водникот на сообраќајна служба: Шрамка Михала Томаш.

Бр. 208
22 декември 1968 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА
ЈУГОСЛАВИЈА**

врз основа на членот 217 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и членот 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат по повод дваесетпетгодишнината од Второто заседание на АВНОЈ, а за особени заслуги стечени во борбата против непријателот за ослободување на земјата, како и за заслуги од значење за зацврстувањето на народна власт и за развивањето на социјалистичките општествени односи

**СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

Андрејев Бане, Бевк Франце, Гиздић Драго, Јосиповић Србољуб, Кнежевић Никица, Куленовић Скендер, Павићевић Мишо, Савићевић Миомир, Шенк Фердинанд, Узуновски Цветко, Вишковић Михаило, Видмар др Јосип, Жанко др Милош;

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО ЗЛАТНА
СВЕЗДА**

Бабић Анте, Бабић-Weiner Влатка, Бјеладиновић др Вождар, Блажевски инж. Јордан, Брозина инж. Никола, Цетина Јосип, Ђуковић Стево, Деквал Цирил, Дидовић др Франсо, Димитријевић Милорад, Драшковић Бранко, Фајфар Тоне, Филиповић Сулејман, Фотев Богоја, Фрол Франц, Глигоров Киро, Грбић Михаило, Губеровић Никола, Јакац Вождар, Кимовец Франц, Крстајић Перо, Далић Радован, Лековић Петар, Лукаров Душан, Микуж др Метод, Миновски Мино, Мраз Франсо, Нацева Мара, Пејовић-Мариновић Даница, Петровић Срећко, Поцков Боро, Полежина др Владимир, Прља Андрија, Репич Виктор, Рупена-Осолник Мара, Смодлака др Јосип, Сремец Нада, Стопџар Виктор;

**СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

Алиевски Нафи, Барбалић Иван, Биочић Франсо, Болт Иван, Буњевац Гајо, Црногорчевић Јово, Детоњи Маријан, Драговић Душан, Двоимоч Антон, Ковачевић Митар, Кранжелић Иван, Крце Павао, Марковић Божо, Маровић Нико, Павић Јанко, Шкундрић Михајло, Трбојевић Мане, Трбовић Раде, Врховец Лојзе;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЦРВЕНО ЗНАМЕ

Бабић Бранко, Брајковић Богомир, Ђукановић Голуб, Манговски д-р Петар, Миовски д-р Димитар, Павић Нико;

**СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО СРЕБРЕН
ВЕНЕЦ**

Анчик-Јордан Марија, Антолић Франсо, Бајровић Ахмед, Барић Јанко, Бего Анте, Беловуковић Милан, Брајовић Милосав, Цетушић Милева, Чајко Јанко, Чаловска Лиљана, Чулиновић Фердо, Дошен Мишко, Граховац Буде, Грујић Радован, Илић-Ливада Милка, Ивановић Спасоје, Јакшић Мато, Јакшић Павка, Кнежевић Петар, Кнежевић Живан, Комадина Перо, Комленић Симо, Косовац Вујо, Крижник Миховил, Кузмић Иван, Лазаревић Владо, Леонтић др Љубо, Мајнарић Антун, Медаковић др Дане,

Међо Томо, Миливојевић Јоза, Мотика Иван, Пајић-Роје Нева, Пенца Јоже, Петровић Миле, Полак Милан, Прибичевић Мићан, Радауш Вања, Радовић Јоксим, Рапајић инж. Никола, Сорић Мате, Стевић Лука, Шкаре Станко, Угљешевић Злато, Варда Метар, Врќљан Анте, Вучинић Вучина, Жалац Томо;

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ
ЗРАЦИ**

Анђелић Деса, Бојанић Ђураћ, Чиковић Томо, Ђујмовић Иван, Ђуровић Јован, Ерор Симо, Хаџић Бошко, Кнежевић Јагош, Копитар Марија, Краљ Јоже, Мојмир Мартин, Новак Франсо, Поповић Душан, Посаец Јосип, Румбак Иван, Рустамбеговић Мустафа, Сикирица Никола, Смодовић Тома, Стаменић Јован, Сучић Мартин, Сушић Руде, Шебени Иван, Штифанић Срећко, Тумпић Душан, Вукић Свето;

**СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН
ВЕНЕЦ**

Алетић-Дамјановић Зорка, Дабетић Андрија, Глухојић Осман, Хохњец Драгутин, Јендрић Мартин, Јукић Јуре, Кућан Оскар, Махмутеџајић Цемал, Махмутовић Омер, Мандалинић Радосав, Манкаловић Томо, Мартиновић Јован, Обрадовић Саво, Радић Марјан, Рехоровић Иван, Рохан Вјенцеслав, Секуловић Насто, Сучевић Бранко, Штембергар Иван, Toth Виктор, Звечер Милутин;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Јосиповић Душан, Лукић Симо, Славић Божо;

**СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО БРОНЗЕН
ВЕНЕЦ**

Бекташевић Нијаз, Јакуповић Мевиа, Манојловић Душан, Марић Игњат, Перчиновић Ђорђе, Премужић Антун, Симатовић Бошко;

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА**

Грдун Јанко, Хорват Петер, Иленич-Јерман Розалија, Матков Марко, Микетич Петер, Милич Никола, Поповић Љубомир, Симонич Јенез, Скубе-

-Крајгер Каролина, Смрекар Марија, Златарић Јерко.

Бр. 196
27 ноември 1968 година
Белград

Претседател на
Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА
ЈУГОСЛАВИЈА**

врз основа на членот 217 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и членот 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање исклучително добри успеси во своите единици и установи

**СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ
МЕЧЕВИ**

воените службеници IV класа на финансиска служба: Докиќ Стеве Душан, Метејиќ Александра Богдан, Турчиновиќ Миодрага Надежда, Васиќ Остоје Никола;

воените службеници IV класа на музичка служба: Илиќ Николе Томислав, Каракаш Јосипа Бранко, Секулиќ Цветина Драгослав, Секулиќ Добривоја Стеван;

санитетските воени службеници IV класа: Клајиќ-Димитријевиќ Димитрија Надежда и Лукиќ-Вуков Благоја Надежда;

техничките воени службеници IV класа: Лазаревиќ Косте Ђорђе и Врачар Петра Милан;

воениот службеник IV класа на геодетска служба: Миљковиќ Душана Драгољуб;

воениот службеник IV класа на градежна служба: Нејмаревиќ Вука Јелица;

воените службеници V класа на музичка служба: Догањиќ Стојадина Сретен и Крвавица Пашка Илко;

воените службеници V класа на административна служба: Драгосављевиќ Стојана Мица, Новосел Стјепана Мијо, Радоичиќ Драгомира Славолуб, Шарик Данила Ђуро;

санитетските воени службеници V класа: Дракулиќ Илије Нада, Малбашиќ Милана Олга, Скокиќ Миодрага Зорица;

воените службеници VI класа на административна служба: Делибашиќ Милутина Радослав, Граониќ Микана Мирко, Малишиќ Арса Маринко, Милиќ Војимира Радослав, Милошевиќ Ристе Петар, Милошевиќ Милоша Ристо, Потиќ Алексе Миодраг, Шћепановиќ Косте Милорад, Збогар Августина Станко;

воениот службеник VI класа на музичка служба: Ковачевиќ Мирка Ђуро;

воените службеници VI класа на финансиска служба: Исаиловиќ Ђурѓа Драгутин и Керкез Миле Јанко;

воениот службеник VII класа на административна служба: Курир Вицка Даворка;

воените службеници VIII класа на административна служба: Секулиќ Милована Госпава, Кршек Ивана Иван, Самболец Мије Иван;

санитетскиот воен службеник VIII класа: Рајковиќ Бранка Верица;

воените обврзници: Јовановиќ Лазара Бранко и Спасиќ Милована Малиша;

за особени успеси во производството, како и за работа од особено значење за општествениот и научниот напредок на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

техничкиот мајор: Илиќ Светолика Миодраг; капетанот I класа на градежна служба: Велимировиќ Крсте Божиќар.

Бр. 209
22 декември 1968 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

СОДРЖИНА

	Страна
151. Закон за измена на Законот за одобрување кредити за вложувања во основните средства на работните организации што претрпеле штета поради земјотресот во Социјалистичка Република Босна и Херцеговина — — — — —	445
152. Закон за измена и дополнување на Основниот закон за искористувањето на селско-стопанското земјиште — — — — —	445
153. Одлука за потврдување на завршната сметка на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности — — — — —	446
154. Одлука за потврдување на финансискиот план на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности за 1970 година —	446
155. Одлука за најниската каматна стопа по која Поштенската штедилница плаќа камата на штедните влогови по видување и за височината на каматната стопа на средствата на штедните влогови што Поштенската штедилница ги држи кај Народната банка на Југославија — — — — —	446
156. Одлука за дополненија на Одлуката за утврдување и распределба на стоковните и девизните контингенти за увоз на стоки во 1970 година — — — — —	446
157. Правилник за пловидбата по внатрешните пловни патишта — — — — —	447
158. Правилник за измена на Прописите за техничките мери за употреба на вi-челик во армиранобетонски конструкции што се составен дел на Правилникот за техничките мери за употреба на вi-челик во армиранобетонски конструкции — — —	468
159. Наредба за начинот и постапката за остварување на премијата според Одлуката за определување премија за кравјо и овчо млеко во 1970 година — — — — —	468
160. Наредба за начинот и постапката за остварување на регресот според Одлуката за давање регрес при продажбата на вештачки ѓубриња во 1970 година за потребите на земјоделството и шумарството —	469
161. Решение за југословенските стандарди за вијчани стоки — — — — —	471
Одлука за оценка на уставноста на членот 2 од Основниот закон за филмот — — —	471